

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor — Uredniški odbor časopisa: Anton Miklavčič — predsednik, inž. Franc Indihar — namestnik. Člani: Marija Lambergar, Tine Rójina, Rina Lupša, Darinka Fajdiga, Anica Rozman, Meri Kadoič, Peter Gunčar, Ivan Mauser, Miloš Štampihar in Jože Javornik. — Telefon številka 2881 do 2884. Tisk: CP Gorenjski tisk v Kranju

LETO VII. • 12. VI. 1964 • ŠT. 6

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

# tekstilec

Iz vsebine

- Polletna konferenca organizacije ZK v podjetju je bila tokrat zelo uspešna
- Najvažnejše misli iz referata, diskusije in zaključek
- O delu in uspehih Izobraževalnega centra in bodoče naloge
- Proizvajalci sprašujejo
- Intervju z dosedanjim predsednikom CDS
- Mrtva črka na papirju (in ne edina)
- Člani novega CDS in novih ODS
- Napake, ki jih demalo, nam zmanjšujejo dohodke! (Iz predilnice II)
- Danes vam predstavljamo tkalke
- Cvetje na oknih
- Za spretne roke
- Želimo si kaj boljšega na strani »Zena in svet« in **POMBE**
- Nagradna križanka
- Leteči čolniček
- Izlet na Plitvička jezera

## Polletna konferenca organizacije ZK v podjetju je bila tokrat zelo uspešna

Ze referat se je bistveno razlikoval od prejšnjih v tem, da v njem ni bilo nepotrebnega filozofiranja in kilometrov števil, temveč konkretni podatki in ugotovitve ter vrsta problemov, ki jih je treba v prihodnje rešiti oziroma zmanjšati. Zaradi konkretnosti vsebine je bil referat odlična osnova za diskusijo. Le-te so tudi bile zelo dobre in konkretne, predvsem naslednje: tovariša inž. Pogačnik Mirka, ki je obrazložil izredne težave plemenitilnice I in svoje mišljenje o predvideni povečavi plemenitilnic; tov. Polde Jenko je obdelal problem delovne sile v povezavi z dohodki, vprašanje perspektivnega razvoja našega podjetja in primerjavo položaja našega podjetja nasproti ostali industriji v občini; tov. Anton Miklavčič, je poudaril potrebo po razširitvi nagrajevanja tudi na štednjo z materialom, po mehanizaciji administracije in po uvedbi pravih ekonomskih enot, ki bi samostojno razpolagale s sredstvi, ki jih ustvarijo. Dobro diskutirali so še: tov. Z. Černe, Zlata Humer, D. Djukanović, Ančka Rozman in Rudi Polak.

prihodnje rešiti, da nam ne bodo povzročili zapletov in političnih problemov.

Nato so bili navedeni vzroki, ki so v zadnjih letih negativno vplivali na poslabšanje razmer, kljub dejstvu, da smo dobro gospodarili in dosegli celo boljše rezultate, tako v pogledu produktivnosti kot

tudi v kvaliteti in asortimentu. Dva važna vzroka sta — predvsem stalno naraščanje poslovnih stroškov zaradi povečevanja cen surovinam in raznemu materialu ter zaradi zacementiranih cen naših izdelkov. Kolikor bo šlo tako naprej, nam prosti skladi ne (Dalje na 2. strani)

## O delu in uspehih Izobraževalnega centra in bodoče naloge

V eni zadnjih številčk je neznan proizvajalec postavil vprašanje, kako dela center, kakšne uspehe ima in če s svojimi uspehi opravičuje obstoj.

V tem, dokaj obširnem sestavku, bom skušal prikazati uspehe centra, hkrati pa tudi s kakšnimi problemi in težavami se člani tega oddelka borijo, da bi povsod, kjer je potrebno, teoretično in praktično izpopolnili proizvajalce, da bi delali lažje, bolje in ekonomičneje. Upam, da bo članek dovolj jasen in utemeljen odgovor na postavljeno vprašanje.

Izobraževanje, ki zajema strokovno, družbeno - ekonomsko in politično plat, postaja vsako leto bolj obsežno in zahtevno. Ni dvoma, da je to posledica novih tehnoloških postopkov, avtomatizacije, modernejših organizacijskih prijemov v proizvodnji, ekonomskih zahtev in družbenih odnosov v procesu dela.

Tako pestro izobraževanje zahteva razne oblike te dejavnosti, če hočemo, da bo uspeh kar najboljši, če naj bo v zadovoljivi meri tudi koristno. Le takšno izobraževanje nam bo omogočilo izboljšati pogoje dela, lažje izvrševanje nalog, hitro in solidno osvajanje novosti itd. Kljub dejstvu, da je v določeni meri izpopolnitev mnogim prepotrebna in nujna, smo v preteklem obdobju (verjetno bomo tudi v bodoče!) naleteli na razne težave, kot so: nezainteresiranost, preobremenjenost (trizmensko delo) problem prevoza, neurejeno varstvo otrok, nizka izobrazba (5-6 razredov osemletke), nizka strokovna izobrazba, šibka struktura strokovnega kadra v proizvodnji in v posameznih strokovnih službah in končno tudi nizki osebni dohodki v primerjavi z dohodki na podobnih ali istih delovnih mestih v drugih vejah in

dustrije. Ti problemi so dostikrat vzrok, da se pri nekaterih oblikah izobraževanja poslužimo nedemokratskega načina, ko proizvajalca enostavno kar prisilimo, da sodeluje. Jasno je, da ta metoda ne daje popoln uspeh, čeprav je vseeno boljša, kot nobena. To metodo diktirajo predvsem hitre spremembe v proizvodnji, obsežne rekonstrukcije, zahtevnejša izdelava novih artiklov itd., ker vse to zahteva hitro in ustrezno prilagajanje posameznika, oddelkov in enot. Le tako bomo tudi v novih pogojih dela kos nalogam, ki so vedno bolj zahtevne, težje in odgovorne.

Strokovna in družbeno-ekonomska sposobnost naših članov je zelo pomemben faktor, ki močno vpliva na materialni položaj podjetja in posameznika. Čeprav to vemo, pa vendar do sedaj nismo uspeli izkoristiti vseh možnosti, ker vse preveč izgubljammo čas z iskanjem najugodnejših momentov za samo organizacijo izobraževanja. To iskanje je posledica neplaniranih potreb po kadrih oziroma boljše rečeno, prepozno začnemo ugotavljati, kje in kakšne kadre bomo potrebovali za razne spremembe, novosti in podobno. Tako se dostikrat zgodi, da moramo hkrati reševati več različnih zahtev po izobraževanju, kar zahteva dodatne moči v Centru, ker stalni kadri vsega ne zmorejo niti v nadurnem delu. Vse to povišuje stroške, onemogoča sistematično delo in zasledovanje rezultatov izobraževanja v proizvodnji, čeprav bi bile prav te ugotovitve (Dalje na 6. strani)

## Najvažnejše misli iz referata

Uvodoma je v referatu sekretar tovariš Rójina prikazal pomen VIII. kongresa ZKJ, ki stoji pred komunisti. »V obdobju do kongresa moramo komunisti še intenzivneje prijeti za delo, doseči še večje in boljše rezultate, kot smo jih doslej,« je dejal tov. Rójina. »Smernice za predkongresno dejavnost nam je dal VI. plenum CK ZKJ. Iz njih izhaja predvsem važna ugotovitev, da v prihodnje ni moč napredovati dovolj uspešno, brez izpopolnjevanja sistema delitve dohodka, brez solidnega reševanja življenjskega in družbenega standarda zaposlenih. Da je to vprašanje zelo resno tudi v

našem podjetju, dokazujejo podatki o skladu skupne porabe, ki je imel leta 1961 še 450 milijonov, leta 1963 pa 0 milijonov. Če v tem letu ne bi imeli poskusne proizvodnje, bi kaj težko premagali kritično stanje. »Tistim, ki ustvarjajo, naj tudi največ ostane,« je dejal tovariš sekretar.

»Pomen smernic VI. plenuma ni v tem, da jih samo prečitamo, se jih naučimo na pamet in izoblikujemo nekaj načelnih fraz, temveč v konkretni obdelavi bistvenih problemov, ki jih moramo rešiti. Zato naj tudi konferenca obdelava predvsem kritična vprašanja in probleme, ki jih moramo v



Delegati in gosti na konferenci

## Intervju z dosedanjim predsednikom CDS

Namen intervjuja je, da konkretno prikaže dosedanje delo in sam sistem upravljanja centralnega delavskega sveta, da pokaže slabosti in pomanjkljivosti, ki so ovirale in zmanjševale uspeh in pomen tega organa.

1. Zanima me, kakšno oceno zasluži po vašem mnenju CDS za svoje delo v preteklem obdobju?

Sicer nerad, vendar, če že mora odgovoriti, potem bom pa odgovoril objektivno: KOMAJ ZADOVOLJIVO. To je sicer žalostna ugotovitev, vendar resnična.

2. Kateri razlogi so vplivali v preteklem obdobju na dejavnost delavskih svetov, da svojih nalog niso uspeli izvršiti tako, kot ste pričakovali?

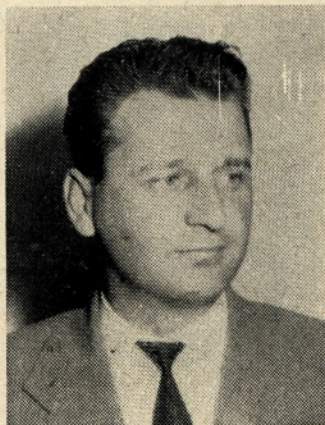
Predvsem bi omenil slab sestav zadnjega CDS, majhno udeležbo članov, preveč obsežne seje, obsežen in kompliciran material

za seje in seveda še številčno prevelik CDS, saj je imel kar 85 članov. Vse to je, poleg ostalih problemov, negativno vplivalo na uspešno delo organa.

3. Ena izmed večjih slabosti članstva teh organov je brez dvoma majhen odstotek članov, ki aktivno sodelujejo v razpravah. Kaj je vzrok, in kako mislite, da bi to slabost v prihodnje odpravili ali vsaj zmanjšali?

Res je, da je bil odstotek aktivnih članov zelo nizek. Kakih pet se jih je stalno spuščalo v diskusijo, ostali pa so večji del molčali, vsaj takrat, ko smo obravnavali važnejša vprašanja iz proizvodnje in ekonomike. Če pa je šlo za kakšne dinarčke, pa so na dolgo in široko predlagali in razpravljali kar vsi. Vzroki, da se niso člani razprav aktivno udeležili v večjem številu so naslednji: omenil sem že dokaj obsežna in komplicirana poročila. Jasno

je, da človek težko sodeluje, če mu zadeva, ki se jo obravnava, ni razumljiva. Vzrok pa je bil (Dalje na 4. strani)



Janez BOŽIČEVIČ

## Proizvajalci sprašujejo

Proizvajalka sprašuje, kako je letos s stanovanji v samskem domu. Ali bo vseljiv, kakšni pogoji življenja bodo v njem, kakšne bodo cene in kako bo z opremo stanovanj.

Odgovor na to vprašanje bomo objavili v 7. številki Tekstilca!

Odgovor na vprašanje: ALI BOSTE TUDI V NAŠEM PODJETJU DVIIGNILI NAJNIZJE DOHODKE NAD 25 tisoč din?

Omenili smo že v prejšnji številki, da odgovorni člani proučujejo to vprašanje, da iščejo možnosti pravilne rešitve itd. V dokajšnji meri pa je ta problem že rešila proizvodnja sama, kako daleč, lahko vidite iz tabele, ki jo objavljamo.

Stanje od januarja do aprila letos:

Enota	januar	februar	marec	april
Predilnica I	2	2	—	—
Predilnica II	87	37	15	5
Tkalnica I	261	218	181	159
Tkalnica II	239	196	130	104
Plemenitilnica I	74	45	63	43
Plemenitilnica II	30	10	4	4
Vzdrževalni obrati	36	13	13	9
Uprava	11	8	7	1
Skupaj	740	529	413	325

Število članov, ki imajo dohodke pod 25 tisoč se je torej v mesecu aprilu znižalo na 325. Verjetno je, da se bo v prihodnjih mesecih to stanje še izboljšalo, predvsem v plemenitilnici I in v predilnici II. V tkalnicah je zadeva bolj resna in jo bo treba rešiti na drug ustrezen način. Povedati moramo še to, da je v tem poročilu zajetih tudi precej tistih članov, ki so zasedli delovna mesta pred kratkim, pa zato ne prejemo polnih osebnih dohodkov, temveč z 10 ali več odstotnim odbitkom. Po preteku odgovarjajoče dobe zaposlitve, bodo zato ob polnem prejemanju tudi njihovi dohodki nad 25 tisoč din.

Kljub močnemu prizadevanju, da se dvigne vse proizvajalce nad 25 tisoč din, pa to ne bo izvedljivo, ker je v tkalnicah nekaj ljudi, ki so stalno pod normo. V takih primerih seveda ni moč pomagati.

(Dalje na 4. strani)

# Polletna konferenca organizacije ZK v podjetju je bila tokrat zelo uspešna

## Najvažnejše misli iz referata

(Nadaljevanje s 1. strani)  
bodo zadoščali niti za pokritje anuitet od kreditov za obratna sredstva. Le-te bo treba kriti iz amortizacijskega sklada, kar bo zmanjšalo možnost nadaljnega izpopolnjevanja strojnega parka in opreme. Za negospodarske investicije predvsem za gradnjo stanovanj, pa sredstev sploh ne bo. V takih pogojih pač ni upati na rešitev vprašanja 42-urnega delovnega tedna, da ne omenimo problema ljudi, ki imajo dohodek pod 25.000 dinarjev. Prišel je čas, ko bi tekstilno industrijo, spričo doseženega razvoja ostale industrije, lahko razbremenili od nesorazmerno visokih obveznosti v obliki prometnega davka.

»Sedaj to vprašanje že rešujemo, pa zato o tem problemu ne bi kaj več govorili na današnji konferenci. Moramo pa se pomeniti o naslednjih:

- planiranje proizvodnje,
- sedanje investicije, njihov rezultat in učinek,
- bodoče investicije,
- izpolnjevanje plana po količini, vrednosti, asortimentu in kvaliteti,
- o ekonomičnosti in rentabilnosti artiklov,
- o uvajanju in razvijanju sodobnejših oblik tehnološkega postopka,
- o varčevanju z materialom,
- o 42-urnem delovnem tednu,
- o odpravi ozkih grl,
- o čuvanju in vzdrževanju strojnega parka,
- o boljšem izkoriščanju strojne opreme,
- o nagrajevanju v ekonomskih enotah,
- o povečanju storilnosti,
- o hitrejšem uveljavljanju novih in zamenjanih strojnih kapacitet do možnega učinka,
- o usposabljanju potrebnega kadra za te stroje,
- o odgovornosti članov do navedenih vprašanj itd.

Vsa ta vprašanja je možno rešiti, če bomo znali prav mi komunisti najti pravo pot. Naša naloga je, da z delom in vzgledom pritegnemo k sodelovanju tudi ostale člane kolektiva. Naša naloga je, da mobiliziramo vsaj večino članov, da jih s problemi seznanimo, da jih z njihovimi reševanji pridobimo. Le s skupnim delom bomo dosegli zeleni cilj. Jasno pa je, da se mora končni uspeh poznati na osebnem dohodku slehernega člana in na sredstvih skupne porabe.

V referatu so bile dalje prikazane še naslednje zanimivosti: Proizvodni plan za leto 1964 smo sicer sprejeli prej, kot običajno, vendar še vedno prepozno, kar se nam je maščevalo v prvih mesecih. V bodoče bo treba plan za prihodnje leto sprejemati vsaj tri mesece pred izvajanjem. Isto

## RAZMERE V PLEMENITILNICI I SO POSTALE PROBLEM št. 1! ALI SMEMO MISLITI NA CENTRALNO PLEMENITILNICO?

(diskusija M. inž. POGACNIKA)

Tov. Pogačnik je med drugim dejal: »Razmere v našem obratu so postale nevzdržne. Zaradi podarjenega prehoda na boljši asortiment in krajše variante so nastopile nevsklajenosti, ki jih na eni strani povzročajo zahteve komercialne, na drugi pa pomanjkanje oziroma neustrezne kapacitete strojev in opreme (mize, valji). Zaradi tega tkanina dostikrat predolgo leži v mokrem stanju, se umaže in jo je treba ponovno prati, hkrati pa nam prekomerne količine jemljejo že tako prejemajhen manipulativni prostor za pravi potek tehnološkega postopka. Določeni oddelki pa zopet niso polno izkoriščeni (kosmatilnica), ker je bil plan zimskih tkanin znižan, čeprav tržišče te tkanine zahteva. Vse to kaže, da bo potrebno resno poseči v izpopolnitev te enote, če hočemo, da bo dajala željeni uspeh.

velja tudi za mesečne operativne plane, ki bi jih enote morale dobiti vsaj 1 mesec prej.

Potrebna je tesnejša povezava med tehničnim in komercialnim sektorjem ter ekonomskimi enotami, glede planiranja količin posameznih artiklov in variant. Tu dostikrat izgubljamo velika sredstva. Verjetno izhajajo nekateri problemi iz slabo proučenega tržišča. V tem pogledu bomo razmere morali bistveno izboljšati.

Pregled izpolnitve plana po količini, vrednosti in asortimentu ter kvaliteti potrjuje prejšnje ugotovitve, namreč te, da nam prepozno znani osnovni plan povzroča prve mesece resne izpade, ki jih potem le z muko nadoknadimo. Posebno pa je v tem pogledu resno vprašanje izgubljenih sredstev in še bolj zmanjšani osebni dohodki, ki zadenejo neposredne proizvajalce. Zadnje povzroča negotovanje, odhode iz podjetja in zmanjšuje voljo do dela.

Osebni dohodki sicer iz meseca za mesec naraščajo, vendar ne tako dobro, da bi bili z rezultati lahko zadovoljni. Zelo slabo stoji plemenitilnica I, ki ji bo treba takoj priskočiti na pomoč.

Tudi število tistih, ki imajo dohodek pod 25.000 dinarjev stalno pada, vendar je tudi ta spodnja meja zelo nizka, prenizka. Naša stremeljenja bodo torej morala iti naprej. Za nas ne sme biti rešitev ta, da spravimo vse nad 25.000, temveč, da dvignemo to spodnjo mejo nad 30 ali 35 tisoč din. To bo potrebno zato, ker nismo v proporciji z ostalimi industrijami v komuni. Zato imamo prav v tem letu izredno močno fluktuacijo, in to predvsem dobrih ljudi. Ta pojav nas dvakrat bremeni: prvič zato, ker odhajajo pridni in izučeni, drugič zato, ker moramo novice zopet priučevati.

Referat omenja dalje še nagrajevanje za štednjo z materialom, delitev dohodka v povezavi s prazniki, izpopolnitev sistema nagrajevanja članov vezanih enot, 42-urni delovni teden, delovanje in ojačitev strokovnih služb, strokovno in politično izobraževanje članov.

»Razumljivo je,« je tov. sekretar dejal, »da bi bil referat predolg, če bi hotel v njem zajeti in obdelati vse probleme in težave. To naj bo predvsem naloga konference. Moram pa reči eno: NASA NALOGA NI, DA SAMO UGOTAVLJAMO SLABOSTI IN POMANJKLJIVOSTI, TEMVEČ, DA POIŠČEMO POT, KAKO PROBLEME PRAVILNO OCENITI, KAKO RAZMERE POPRAVITI, KAKO ZA DOSEGO BOLJSIH USPEHOV ANGAŽIRATI KAR NAJVEČ ČLANOV KOLEKTIVA. CE BOMO KOMUNISTI V TEJ SMERI DEJSTVOVALI, POTEM USPEH NE BO IZOSTAL.«

V tem pogledu je treba omeniti naš perspektivni načrt, ki predvideva razvoj centralne plemenitilnice. Ta plemenitilnica bi poleg lastne produkcije plemenitila tudi večje količine surovih tkanin iz drugih podjetij. Za tako enoto bi bila potrebna velika sredstva, močna gradbena dejavnost, nabava novih strojev itd. Vprašam se, kako bomo zanj zajamčili ustrezno delovno silo, kako zagotovili tržišče, kje dobili strokovni kader, ki je že sedaj nezadosten. Tudi kvaliteta tujega surovega blaga je vprašanje zase. Če upoštevamo vse to, potem se mi zdi ta načrt nerealen. Verjetno bi bilo bolje in smotrnejše, če bi obstoječo plemenitilnico dopolnili, modernizirali in jo tako spremenili v vzoren obrat, ki bi nam lahko hitro in kvalitetno izvrševal postavljene naloge. Razumljivo je, da bi tudi taka plemenitilnica zahtevala povečanje prostorov, ker sedanji v nobenem primeru ne zadostuje več.

## PERSPEKTIVNI PROGRAM, DELOVNA SILA, OSEBNI DOHODKI IN POLOŽAJ TEKSTILINDUSA NASPROTI OSTALI INDUSTRIJI V OBČINI

(iz diskusije tov. Jenka)

Izdelanega perspektivnega načrta razvoja podjetja sploh nimamo. Pravilno bi bilo, da to napako hitro popravimo, ker ima lahko velike in dolge posledice. Tak načrt mora biti vsestransko proučen in strokovno obdelan. Zaželeno je, da bi obsegal več variant, sprejem najboljšo pa bi moral biti rezultat najširše in demokratične razprave članov delovne skupnosti. Pri načrtu ne smemo upoštevati samo nove zgradbe, stroje, zaposlene in povečani fizični obseg proizvodnje, temveč tudi razmere v komuni. To vprašanje je važno in ga je potrebno upoštevati zato, ker dejstva kažejo, da je širša društvena skupnost bolj zainteresirana za druge industrijske panoge v komuni, ker jim očitno več nudi za nadaljnji razvoj.

Ne smemo pozabiti, da je naše podjetje v Kranju, kjer še sedaj primanjkuje delovne sile. Problem je še večji zato, ker osebni dohodki v drugih vejah industrije mnogo hitreje rastejo kot pri nas. Ze iz referata je vidno, da skoraj ves dohodek porabimo za družbene datuje, za proizvodnjo in za osebne dohodke. Za sklade nam ostane zelo malo. Stanje v našem podjetju je kritično, ker osebni dohodki ne naraščajo vzporedno s produktivnostjo in z življenjskimi potrebami. Ze sam primer, da so bili naši OD v letu 1963 29.120 din, v industriji občine pa 31.000, nam v primerjavi letošnjih podatkov, ko ima naše podjetje za prva dva meseca

povprečje 31.408 din, ostala industrija pa 36.750 din, jasno kaže, da močno zaostajamo, saj beležimo samo 7 % povišanje nasproti 17,7 % v ostali industriji. V primerjavi s celotnim gospodarstvom v komuni je ta razlika še večja.

Jasno je, da nas čakajo težke naloge. Poiskati bomo morali vse notranje rezerve, dvigniti produktivnost in izboljšati kvaliteto, dalje avtomatizirati obrate in polno zaposliti v tej smeri tudi strokovne službe in organe samoupravljanja. Načete rekonstrukcije bo treba hitro dokončati. Pri tem pa moramo vedeti, da sredstva za investicije ne smejo iti na račun osebnih dohodkov, ker nam že tako nizki dohodki

povzročajo tako močno fluktuacijo kot še nikoli prej. Tako nam da naslednjih nekaj podatkov takole sliko: leta 1961 so bili naši dohodki vsklajeni z ostalo industrijo v komuni. Takrat je v prvih štirih mesecih zapustilo na lastno željo podjetje 15 članov. Bolj ko se je razmerje v OD rušilo, bolj se je to število večalo, in sicer: v letu 1962 je že 30, v letu 1963 že 55 in v letu 1964 kar 122, od tega 62 samovoljno. Novi ljudje pa bodo zahtevali stanovanja, kje dobiti sredstva zanje, če že sedaj ne zadostujejo za rešitev trenutnih potreb.

Zaradi teh momentov se strinjamo s tov. Pogačnikom, da gradnja centralne plemenitilnice res problematično vprašanje.

## CENTRALNA PLEMENITILNICA JE POTREBNA IN PERSPEKTIVNA

je dejal tov. Černe. »Tehnični del elaborata je izdelan v več variantah. Ekonomski del pa je v teku. Pobuda za tak obrat ni naša, temveč smo jo dobili od Zvezne industrijske komore. Do leta 1970 se bodo količine tekstila povečale od današnjih 300 milijonov metrov na 600 milijonov; ker gre za to, da se čimveč tkanin oplemeniti, bodo potrebne predvsem nove in povečane plemenitilnice, ker so kapacitete tkalnic že sedaj daleč večje kot plemenitilniške. V elaboratu je treba predvideti nujno modernizacijo takšnega strojnega parka, ki bo omogočil izdelavo kvalitetnejših tkanin in ustreznega asortimenta.

Stanje se je pri nas lepo popravilo aprila letos, ko beležimo že kar lepe uspehe tudi v predilnici II in tkalnici II. V plemenitilnici I smo začeli iskati napake in že podvzeli korake za izboljšanje.

Je pa dejstvo, da premalo vrednotimo vsako izboljšanje in tudi premalo upoštevamo slabe pojave. Mnoge slabosti in izgube bi morali ovrednotiti in jih prikazati kolektivno. Tak sistem so uvedli v mari-borski tekstilni tovarni MTT, zakaj ga ne bi tudi pri nas.«

## GOSPODARJENJE Z MATERIALOM JE TREBA IZBOLJŠATI! KOMPLICIRANOST IZRAČUNOV NE MORE BITI IZGOVOR IN OVIRA ZA UVEDBO NAGRAJEVANJA ZA ŠTEDNJO Z MATERIALOM. SODOBNA MEHANIZACIJA V ADMINISTRACIJI JE NUJNA. KDAJ BOMO USPELI UVESTI DECENTRALIZACIJO SREDSTEV PO EKONOMSKIH ENOTAH?

(Anton Miklavčič)

Gospodarjenje z materialom je treba izboljšati, ker se ne dela vedno z njim tako, kot je treba. Z apeliranjem na človeka ni dosti uspehov v tej smeri. Morali bi jih stimulirati, kot to izvajamo za količinsko proizvodnjo in kvaliteto. Referat omenja, da je bil ta problem že načrt, vendar je ostalo pri tem, ker je izračun pokazatelj preveč kompliciran. Kompliciranost kot taka pač ne sme biti vzrok za odlaganje tako pomembne naloge. Je pa dejstvo, da ne moremo izvršiti gotovih del ročno, prav tako ne moremo kompliciranih zadev rešiti samo s svinčniki in najosnovnejšimi računskimi stroji, kot jih ima naša materialna služba. Treba bo že v bližnji prihodnosti določiti gotova sredstva za nabavo sodobne mehanizacije. Naloge v zvezi s štednjo z materialom so komplicirane samo zato, ker nimamo potrebnih priprav.

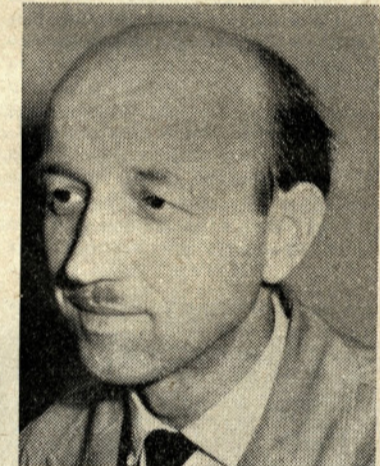
Na žalost tudi letos še ni stekla decentralizacija sredstev za ekonomske enote. Če nekdo pričaku-

je denar samo od svoje proizvodnje, se bo bolj potrudil za proizvodnjo, manj pa za vse ostalo, ker ne dobi sredstev od celote. Zato je treba smejele preiti na decentralizacijo poslovanja z vsemi sredstvi, s katerimi proizvajalci delajo. Za tak poseg pa zopet ne sme biti ovira neopremljenost posameznih služb.

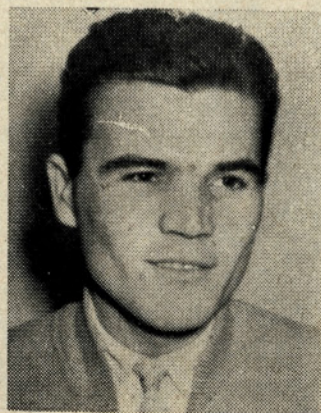
## NE REZATI TISTIM ENOTAM, KI IZSTOPAJO, TEMVEČ POMAGATI OSTALIM NA ISTO VIŠINO. SLABI ORGANIZACIJSKI PRIJEMI NAM POVZROČAJO OGROMNE IZGUBE. ODNOSI MED PROIZVODNJO IN KOMERCIALO NISO UREJENI. PRELIVI DOHODKA ZNOTRAJ ENOTE SO NEVARNI. NALOGA KOMUNISTOV JE, DA SE POLNO ANGAŽIRAMO NA VSEH PODROČJIH, DA POMAGAMO, SVETUJEMO. GLEDE VKLJUČEVANJA NEPOSREDNIH PROIZVAJALCEV V UPRAVLJANJE SKORAJ NISMO NAPREDOVALI OD LETA 1960.

(Dušan Djukanović)

Neenakomerno gibanje osebnih dohodkov med ekonomskimi enotami povzroča resne skrbi. Težko je namreč ugotoviti, koliko so razna odstopanja produkt članov dotične enote in koliko vloženi investicij in drugih zunanjih faktorjev. Nepravilno vsklajevanje — rezanje — v takih momentih nikakor ni pravilna rešitev. Ko je pred leti imela predilnica II višje dohodke kot ostale enote, smo ji povečali osnovni plan in tako povzročili padec OD. Zaradi tega smo pozneje imeli velike težave in neveselosti. Ko sedaj odstopa nazvoj predilnica I, se je zopet pojavila tendenca rezanja. Vsako rezanje pa lahko postane nevarno, celo tragično za enoto in za podjetje, saj obvezno zmanjša produktivnost, kvaliteto in po-



Anton Miklavčič, vodja statistične službe



Dušan Djukanović, vodja Centra

veča fluktuacijo. Poiskati je zato treba drugačno rešitev, ki bo pomagala dvigniti tiste enote, ki zaostajajo. Seveda je treba vsak ukrep preštudirati, sklepe pa potem dosledno izvajati.

Se vedno nimamo urejene organizacije tako, kot tjo trenutne razmere zahtevajo, saj bi drugače lahko uspešno rešili in reševali mnoge probleme, ki se pojavljajo. (Primer predilnice II, kjer smo razmere popravili z dodatnimi kapacitetami in pa z boljšo organizacijo proizvodnje).

Večkrat je že bilo poudarjeno, da morata tehnični in komercialni sektor delati v tesni povezavi in z obojestranskim razumevanjem in upoštevanjem težav in zmožnosti. Dokler bomo probleme reševali na sedanji dokaj ločeni način

(Dalje na 3. strani)

## NE REZATI, TEMVEČ ...

(Nadaljevanje z 2. strani)  
čin, se razmere ne bodo izboljšale.

Osebnih dohodkov oziroma njihov porast v letu 1964 prikazujemo samo v povprečju. Ni pa prikazano, kako se ta dohodek prelija znotraj enot. V nekaterih enotah je ta preliv zelo boleč za posameznike, katerim so se OD celo zmanjšali na račun znatnega povečanja drugih (nadurno delo!). Komunisti smo pogosto zagovarjali gotove tendence nepravilno, zato nam prizadeti obračajo hrbet. Posledica je tudi majhen porast članov ZK.

Sistem delitve je že dolgo časa nespremenjen. Od 1960. leta v de-

centralizaciji samoupravljanja in vključevanju neposrednih proizvajalcev v to smer nismo napravili niti koraka naprej. Vse preveč se bojimo prepustiti več kompetenc ekonomskim enotam, čeprav brez vzroka. Potrebna je le dobra in proučena pot, ki jo bomo morali najti in uvesti.

To so le nekateri problemi, ki so dovolj kritični in zahtevni. Naloga nas komunistov je, da se z vsemi močmi vržemo na reševanje predvsem naših notranjih problemov. Ta povečana aktivnost naj bo naš doprinos k pripravi na VIII. kongres ZK Jugoslavije.

## BESEDO »REZATI« SPLOH NE BI SMELI UPORABLJATI!

je dejala Zlata Humer. »Prav prizadela me je, ker sem prvič danes slišala, da je bila že prej omenjena. Mi, člani predilnice I vemo, da imamo višje dohodke, ki v celoti niso produkt nas samih, temveč tudi vloženi investiciji za

rekonstrukcijo obrata. Prav sedaj delamo izračun, da bi določili, koliko nam pripada za osebne dohodke enote in koliko smo dolžni dati na razpolago podjetju. Zaradi tega je rezanje res odveč.«

## DELALI SMO USPEŠNO V DANIH POGOJIH. KOMUNISTI DOSTIKRAT ODPOVEMO, KO JE POMOČ NAJBOLJ POTREBNA. PLEMENITILNICA JE RES PERSPEKTIVNA, ODLOČIL PA BO KOLEKTIV, ČE BOMO ŠLI V TE INVESTICIJE. NOTRANJA ORGANIZACIJA BO ENA NAŠIH NAJVAŽNEJŠIH NALOG V BODOČE.

Tov. Rudi Polak je med drugim dejal: »V referatu iznešena kritika glede prepozna sprejemanja plana za leto 1964 je upravičena, čeprav so bili vzroki tudi objektivni. Za prihodnje leto pa bomo plan sprejeli že pravočasno, da tako ne bo več negativnih posledic za proizvodnjo, kot so bile v prvih mesecih letošnjega leta.

V preteklem letu smo komunisti dostikrat delali napake. Tako je bilo koncem leta 1963 vznemirjenje v kolektivu zaradi čudnega načina nagrajevanja članov v nekaterih delovnih organizacijah. Če bi komunisti v našem podjetju zadevo članom kolektiva pravilno obrazložili, bi ne prišlo do negodovanja nekaterih posameznikov in skupin. Naš sistem nagrajevanja po delu je pravičen in sodoben, zato moramo odklanjati odstopanja, ki so kvečjemu korak nazaj. Naloga komunistov je zato, da so tudi v tem pogledu aktivni, da ljudem na enostaven način dopovedo, da je tako prav, da ni možno drugače.

Glede perspektivnega razvoja podjetja je bilo v diskusiji veliko rečenega. Povečane kapacitete plemenitilnice smo upoštevali na podoben Zvezne gospodarske zbornice, ker se bo tekstilna industrija razvijala predvsem v smeri kemične obdelave, torej plemenitjenja tkalin. Smernice zbornice predvidevajo formiranje večjih bazenov za plemenitjenje. Za tako lokacijo je predvidena tudi naša plemenitilnica. Poudaril bi, da je v diskusiji iznešena zaskrbljenost odveč, ker se bo kolektiv odločil za te investicije le, če bodo dani vsi pogoji: finančna sredstva, rentabilnost poslovanja in delovna sila. Sicer pa ne smemo prezreti dejstva, da nas danes rešujejo prav nekoliko smeje investicije za avtomatizacijo tkalnic. Kolikor te akcije ne bi izvedli, bi se danes nahajali v zelo kritičnem stanju, tako glede delovne sile kot tudi v ekonomskem pogledu.

Jasno pa je, da bomo v bodoče morali urediti našo notranjo organizacijo dela ni vsklajena z avtomatizacijo. Novi stroji pač zahtevajo, se tudi pri nas močno poznajo posledice, ki nastanejo, če organizacija dela ni vsklajena z avtomatizacijo. Novi stroji poč zahtevajo odgovarjajočo modernjšo organizacijo.

Več dela bo treba vložiti tudi v strokovno izobraževanje, kjer naletimo pri izvajanju programa še vedno na težave. Tudi pri formiranju razvojno-raziskovalnega oddelka so bile razne težave in pomsleki, čeprav je dokazal, da je potreben, da naloge v redu in dobro rešuje. Ni dvoma, da ga bo že v prihodnje treba ojačati. Tudi izvoz ne gre tako, kot bi moral iti. Vse premalo gledamo na to, da bi izvažali v tiste dežele, v katerih bi bila prodaja tudi za nas donosna. Tudi prodaja preko zunanje-trgovinskih podjetij je daleč manj uspešna, kot bi bila preko lastnih organizacij.

Čaka nas torej dovolj nalog, ki jih bomo uspešno rešili le ob sodelovanju vseh, posebno pa ob pravilnem sodelovanju komunistov.

# Diskusije gostov in zaključek

Diskutirali so še:

dr. Jože Vilfan, član CK ZKJ  
tov. Jaka Zen, član okrajnega komiteja ZK Slovenije  
tov. Martin Košir, član obč. komiteja ZK

Najvažnejše misli iz teh diskusij so naslednje:

— pojačati je delo strokovnih služb z dodatnimi strokovnjaki

— za sodobno proizvodnjo je nujna tudi sodobna mehanizacija

— ne bazirati rešitev sedanjega težkega stanja na predvidene spremembe delitve nacionalnega dohodka, temveč predvsem poiskati notranje rezerve, izboljšati organizacijo dela in uvajati ekonomičnejše posege v tehnološki postopek,

— v ospredje vsega dogajanja je treba postaviti skrb za delovnega človeka — proizvajalca in upravljalca,

— dejavnost komunistov mora biti stalna, ne le v predkongresnem obdobju,

— naloga komunistov je, da se vsestransko v vseh forumih prizadevajo, da se ugotovljene slabosti, napake in težave začne temeljito in učinkovito reševati.

Kljub naštetim res koristnim ugotovitvam pa je imela tudi ta konferenca dve slabosti. Prva je, da so nekateri diskutantje zašli na nepomembna področja in tako potrošili dokaj dragocenega časa, ki bi ga drugače morda izrabili tudi nekateri neposredni proizvajalci, druga slabost pa je, da se je zopet samo ugotavljalo napake in slabosti ter probleme, pravič pa se o njih ni konkretnega zaključilo oziroma poiskalo rešitev ali vsaj način, kako zadevo v prihodnje bolje in uspešneje izvesti. Tov. Zen je dobro dejal: »Naloga komunistov ni, da obravnava vse tisto, kar je obravna-

val sindikat in kar morajo organi samoupravljanja, temveč predvsem ta, da poišče pereče probleme, jih analizira in najde način, da jih ustrezni organi rešijo. V tej smeri bi organizacija ZK morala angažirati vse svoje sile, v tej smeri bi njeni člani, ki so v posameznih organih, morali biti aktivni in borbeni.«

Tov. Djukanovič je dejal: »Napake ni težko odkriti, ne znamo pa jih hitro in uspešno odstraniti. Sklepe ni težko sprejeti, vendar jih potem ne znamo izvajati.«

To je najbistvenjša ugotovitev konference. Ne rečem, da so iznešeni problemi manj važni, vendar je vsaj enako važno dejstvo, da bodo vse ugotovitve tudi te konference propadle, če bodo skupaj z zaključki ostale samo v zapiskih.

Nekoliko me je motilo, da člani ZK niso iznesli vprašanja o kakovosti dela samoupravnih organov. Mislim, da je jasno, da je prav organizacija ZK poklicana, da tem organom pri nadaljnjem razvoju vsestransko pomaga. Da jim je taka pomoč nujno potrebna dokazuje dejstvo, da naši samoupravni organi še vedno niso sposobni samostojno in zavestno odločati o vseh vprašanih upravljanja, čeprav bi po štirinajstih letih obstoja to že morali znati in tudi izvajati. Kot ne more človek razumeti višje matematike brez osnov, tako ne moremo preiti na uspešno decentralizacijo upravljanja po ekonomskih enotah, dokler člani sedanjih organov ne obvladajo osnov za svoje delo.

Teh osnov pa se ne morejo naučiti sami, vsaj večina ne. Treba bo torej najti sistem, ki bo postopoma omogočal vključevanje čim večjega števila proizvajalcev v delavsko samoupravljanje, pa ne

samo vključevanje, temveč tudi sodelovanje in množični vpliv večine. V takšnih pogojih bodo organi delavskega samoupravljanja postali tisti zavestni družbeni faktor, ki bo svoje delo in svoje zaključke sprejemal zavestno, samostojno in utemeljeno v prepričanju, da so za kolektiv in za socializem potrebni in koristni. To je ena najtežjih in najpomembnejših nalog, kjer bo ZK morala odigrati odločilno vlogo.

Naloge, ki jih bo sprejela ZK po tej konferenci, bodo obsežne, težke in potrebne. Od njihove izvršitve bo zato marsikje odvisno naše bodoče delo in naš uspeh oziroma neuspeh. Zato je potrebno, da se ZK posluži vseh razpoložljivih sredstev in pripomočkov. Eden izmed najpomembnejših pa je brez dvoma list delovnega kolektiva — TEKSTILEC. Ne smemo pozabiti, da je izvršitev naloge ali nalog v veliki meri odvisna od sodelovanja in pomoči večine članov kolektiva. Le-ti pa bodo pripravljene pomagati le, če bodo nalogo razumeli, če bodo materialno zainteresirani, če bodo končno tudi na osnovi vsakokratnih dosežkov in podatkov lahko ugotavljali, da je njihova pomoč smiselna, očitna in potrebna. Vse to pa je možno nuditi večini s pismenimi članki preko glasila.

Ob zaključku bi dejal še tole: Morda je ZK zajela svojo bodočo dejavnost s preveliko žlico, saj so problemi težki in obsežni, vendar nas to ne sme zbegati tako daleč, da bi probleme načeli in ne dokončali. Če je tako, potem se je treba opredeliti prvenstveno na reševanje tistih, ki so bolj pereči. Popolna rešitev enega problema je namreč vredna več, kot načeto reševanje vseh. Prav zadnje pa smo prakticirali doslej.

P. Gunčar

## MRTVA ČRKA NA PAPIRJU (IN NE EDINA)

Člen 19. pravilnika o delitvi čistega dohodka v našem podjetju za leto 1963 (ki velja tudi za leto 1964) pravi:

»**Ekonomske enote** izplačujejo nadomestila za osebne dohodke delavcem, ki so v bolniškem staležu za dobo 30 dni. Nadomestila izplačujejo iz sredstev, ki jih v ta namen prizna podjetju komunalna skupnost socialnega zavarovanja in ki se dele med **ekonomske enote** na isti način, po katerem jih za podjetje izračuna komunalna skupnost. Če zaradi **ovišanja bolniškega staleža** ta sredstva ne zadoščajo, mora kriti **ekonomska enota** primanjkljaj iz sredstev za osebne dohodke, prihranek in eventualne premije pa razporedi **obratni delavski svet** s svojim sklepom v okviru zakonitih določil.«

Ta člen pravilnika o delitvi čistega dohodka nakazuje decentralizacijo sredstev za izplačilo nadomestila za prvih 30 dni bolniškega na ekonomske enote v istem duhu, kot je vodil zvezno skupščino, da je z zakonom prenesla sredstva za ta izplačila na gospodarske organizacije: »Zaradi neposredne udeležbe delovnih organizacij v sprovajanju zdravstvenega zavarovanja...«

Zakon se uporablja, odkar je bil izdan, določila našega pravilnika pa so sredi drugega leta njihove veljavnosti še vedno mrtva črka na papirju. S tem ne mislim reči, da je kršena zakonitost, ne, ker v zakonu ni nikjer govora o tem, da se morajo ta sredstva prenesti na ekonomske enote. S tem hočem reči le to, da napredna stališča in prijemi v pogledu decentralizacije in samoupravljanja pri nas dokaj hitro najdejo pot v pravilnike, zelo počasi in težko pa v prakso.

Ker kritika brez stvarnih ocen in predlogov za odpravljanje pomanjkljivosti ni kritika, ampak kritiziranje, si oglejmo stvarni od bliže in poglejmo, kaj in kako bi se dalo napraviti — ne zato, da bi zadostili določbam pravilnika,

ampak zato, da bi sprovedli v življenje misel in princip, ki bi na tem področju približal upravljanje neposrednim proizvajalcem in na ta način prispeval k izboljšanju stvari.

Zakon določa, da gospodarska organizacija obdrži del prispevka za zdravstveno zavarovanje, ki ga nato uporablja za izplačila nadomestil osebnega dohodka delavcem, ki so v bolniškem staležu (do 30 dni). Višino odstopljenih sredstev določa skupščina komunalne skupnosti zdravstvenega zavarovanja po povprečju izostankov zaradi bolezni v posameznih vejah odnosno podskupinah organizacij na področju komunalne skupnosti. Ta sredstva znašajo za naše podjetje v letu 1964 1,5% od izplačanih bruto osebnih dohodkov.

V našem pravilniku je rečeno, da se sredstva, ki jih prizna podjetju komunalna skupnost zavarovanja, dele med ekonomske enote na isti način, kot jih obračunava za podjetje komunalna skupnost. To določilo si lahko razlagamo tako, da bi se v okviru ekonomskih enot obračunavala ta sredstva po stopnji 1,5% od izplačanih bruto osebnih dohodkov v vseh ekonomskih enotah enako. Mislim pa, da bi se pri decentralizaciji teh sredstev morali opreti na načelo, ki ga je uporabila komunalna skupnost pri določanju stopnje odstopljenih sredstev, to je **povprečje izostankov zaradi bolezni** v posameznih vejah oziroma podskupinah organizacij.

Oglejmo si te vrste izostankov po ekonomskih enotah za dve leti nazaj (podatki so zbrani na podlagi dnevnih poročil o zaposlenih in predstavljajo procent izostankov zaradi bolezni od skupnega števila zaposlenih).

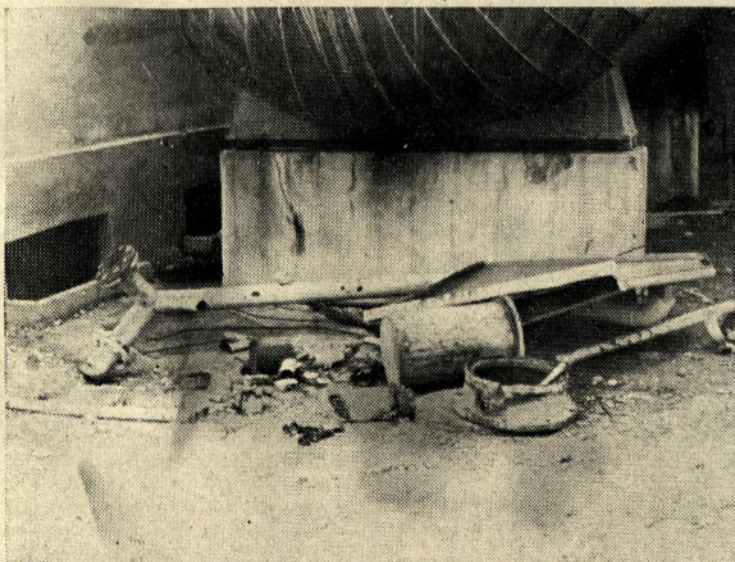
Ekonomska enota	∅ 1962	∅ 1963
Predilnica I	3,67	4,90
Predilnica II	4,15	4,53
Tkalnica I	4,73	4,65
Tkalnica II	4,71	4,56
Plemenitilnica I	—	4,07
Gravura	—	1,25

Sk. pl. in gravura	4,54	3,82
Plemenitilnica II	3,42	4,92
Termocentrala	—	3,94
Vzdrževalni obrati	—	3,54
-sk. TC in vzdr. obr.	3,81	3,56
Splošna uprava	3,26	3,50
Skupno povprečje	4,32	4,37

Gornji pregled nam pokaže (čeprav so podatki razmeroma grobi in pomanjkljivi), da obstaja neka konstantna razlika med izostanki v posameznih ekonomskih enotah, pri čemer se zlasti razlikujeta dve skupini: v prvo spadajo predilnice in tkalnice, v drugo pa vezane ekonomske enote ter gravura, dočim sta plemenitilnici nekje na sredi med obema. Vzroki za te razlike so prav gotovo v interni strukturi zaposlenih v teh skupinah obratov (v prvi pretežno ženske in razmeroma veliko število polkvalificiranih, to je z nižjim standardom, v drugi pa pretežno moški itd.) in torej objektivne narave. Prav zato mislim, da bi prav tako, kot je komunalna skupnost pri določanju stopnje odstopljenih sredstev upoštevala specifičnosti posameznih gospodarskih vej, pri nas morali upoštevati pri decentralizaciji teh sredstev na ekonomske enote specifičnost pogojev v posameznih enotah in določiti diferencirane kriterije za posamezne ekonomske enote ali vsaj za skupine ekonomskih enot. Če tega ne bi upoštevali, bi se dogajalo, da bi nekatere ekonomske enote stalno dobivale večja sredstva, kot jih rabijo za izplačilo nadomestil, druge pa manjša kot jih rabijo in bi tako stimulativnost samega sistema bila uničena.

Pri izkoriščanju teh sredstev velja za podjetje kot celoto določilo, da presežena sredstva krije podjetje iz svojih osebnih dohodkov, prihranjena sredstva pa lahko uporabi za izpopolnjevanje higiensko-tehničnega in zdravstvenega varstva. Pri decentralizaciji teh sredstev na ekonomske enote bi opozoril na več možnosti: 1. Pozitivna ali negativna razlika celotnega podjetja v določeni

(Dalje na zadnji strani)



Navlaka pred kotlarno v obratu I

# Člani novega CDS in novih ODS

Volitve so potekale v najlepšem redu. Od skupno 3181 volilnih upravičencev jih je volilo 2924 ali 92%. Od 2924 oddanih volilnih listkov, jih je bilo le 101 neveljavnih.

V CENTRALNI DELAVSKI SVET SO BILI IZVOLJENI:

**Predilnica I:** Kati Kne in Alojz Skubic (za 2 leti) in Franc Krmelj in Justin Bevk (za 1 leto).

**Predilnica II:** Anton Uranič in Anica Pograjec (za 2 leti) in Franc Rozman (za 1 leto).

**Tkalnica I:** Miha Bergelj, Franc Burgar, Marjan Gros, Bernarda Bevk, Ivan Sladič in Rozalija Jerše (vsi za 2 leti) in Boris Soklič, Marjan Suhadolnik, Rozalija Cvek, Angela Trdina, Ivan Trdina in Pavla Finžgar (vsi za 1 leto).

**Tkalnica II:** Alojz Kotnik, Tilka Zupan, Anton Zelnik, Anica Gornik in Nada Grašič (vsi za 2 leti) in Pavel Oman, Francka Cera, Rozi Osredkar in Francka Novak (vsi za 1 leto).

**Plemenitil. I:** Adolf Podgornik in inž. Jurančič Zdenka (za 2 leti) ter Franc Skofic, Franc Pipan in Peter Pirc (za 1 leto).

**Plemenitil. II:** Rezka Mihelič (za 2 leti) in Mirko Količ (za 1 leto). Vzdrževalni obrati: Jože Srabočan in Ludvik Tepina (za 2 leti) in Janez Planinšek ter Anton Peternel (za 1 leto).

**Uprava:** Vera Bogataj in Anton Miklavčič (za 2 leti) in Majda Bratuša ter Stane inž. Seliškar (za 1 leto).

**Termocentrala:** Valentin Sušnik (za 1 leto)

**Gravura:** Anton Keršič (za 2 leti)

## CENTRALNI DELAVSKI SVET SESTAVLJAJO TOREJ NASLEDNJI ČLANI:

Kne Kati, Skubic Alojz, Krmelj Franc, Bevk Justin, Uranič Anton, Pograjec Anica, Rozman Franc, Bergelj Miha, Burgar Franc, Gros Marjan, Bevk Bernarda, Sladič Ivan, Jerše Rozalija, Soklič Boris, Suhadolnik Marjan, Cvek Rozalija, Trdina Angela, Trdina Ivan, Finžgar Pavla, Kotnik Alojz, Zupan Tilka, Oman Pavel, Cera Francka, Zelnik Anton, Gornik Anica, Grašič Nada, Osredkar Rozi, Novak Francka, Podgornik Adolf, Jurančič inž. Zdenka, Skofic Franc, Pipan Franc, Pirc Peter, Mihelič Rezka, Količ Mirko, Srabočan Jože, Tepina Ludvik, Planinšek Janez, Peternel Anton, Bogataj Vera, Miklavčič Anton, Seliškar inž. Stane, Bratuša Majda, Sušnik Valentin in Keršič Anton — skupaj torej 45 članov.

## OBRATNI DELAVSKI SVETI PA IZGLEDAJO TAKOLE:

### PREDILNICA I

Obratni delavski svet te enote ima 17 članov, od tega jih je bilo voljenih za dve leti 9, za 1 leto pa 8.

#### ČLANI:

##### Za dobo dveh let

Metelko Marija, Jezeršek Jože, Drinovec Ana, Janc Franc, Remic Pavel, Zaletel Kati, Omahen Pavla, Jocič Jožefa in Puntigarm Tončka.

##### Za dobo enega leta

Novinc Julka, Bajželj Marija, Zirovnik Tončka, Delavec Zvonka, Stiren Marija, Urbanc Kati, Zupančič Lojzka in Rozman Marija.

### PREDILNICA II

Obratni delavski svet te enote ima 15 članov, od tega jih je bilo voljenih za dve leti 8, za 1 leto pa 7.

#### ČLANI:

##### Za dobo dveh let

Kejžar Franc, Slavič Miroslav, Orehar Franc, Freljih Tončka, Podobnik Minka, Zerovnik Franc, Ferkulj Alojz in Kne Cilka.

##### Za dobo enega leta

Hribar Franc, Zibert Pavel, Boltar Marija, Zore Anica, Ogulin Vida, Kuhar Cilka in Trobevšek Ivan.

### TKALNICA I

Obratni delavski svet te enote ima 31 članov, od tega jih je bilo voljenih za dve leti 16, za 1 leto pa 15 članov.

#### ČLANI:

##### Za dobo dveh let

Engelman Stane, Hajdukovič Franc, Bajželj Marinka, Bizjak Marjan, Brezec Ivana, Stirn Alojz, Fabjan Justa, Košir Marija, Sekne Francka, Križnar Ivana, Pikš Antonija, Justin Ivanka, Podjed Francka, Martinjak Franc, Diklič Danica in Dopudža Jelka.

##### Za dobo enega leta

Ažman Marija, Križaj Nežka, Benedik Cvetka, Bider Anton, Hafnar Ivan, Blaž Anica, Grilc Angela, Knez Anton, Mihelič Helena, Bajt Antonija, Novak Ana, Fireder Marija, Mlakar Marija, Kramar Milka in Krnc Marija.

### TKALNICA II

Obratni delavski svet te enote ima 25 članov, od tega jih je bilo voljenih za dve leti 13, za 1 leto pa 12 članov.

#### ČLANI:

##### Za dobo dveh let

Draksler Pavel, Kovačič Stana, Rozman Karel, Kalan Janez, Stanovnik Jože, Likar Peter, Traven Ivan, Kavčič Marija I, Bakovnik Martina, Hafner Edo, Burgar Brigita, Lušina Ivanka in Deržič Marija.

##### Za dobo enega leta

Ajdovec Miha, Sajevec Janez, Torkar Ana, Križnar Anton, Sušnik Franc, Kotnik Ana, Košnik Marija, Kotnik Ivana, Ciglič Karla, Vegelj Jože, Solar Marija in Valentinčič Saša.

### PLEMENITILNICA I

Obratni delavski svet te enote ima 19 članov, od tega jih je bilo voljenih za dve leti 10, za 1 leto pa 9 članov.

#### ČLANI:

##### Za dobo dveh let

Finžgar Jože, Indihar ing. Franc, Simnovec Julka, Čebašek Anica, Batagelj Stane, Otoničar Jože, Tomat Franc, Starovašnik Avgust, Tacar Hilda in Lajnišček Gezo.

##### Za dobo enega leta

Cadež Franc, Bajželj Martin, Eniko Vinko, Rozman Jože, Finžgar Inge, Kavčič Anton, Drobnič Marinka, Satler Ivan in Cugelj Edmund.

### PLEMENITILNICA II

Obratni delavski svet te enote ima 13 članov, od tega jih je bilo voljenih za dve leti 7, za 1 leto pa 6 članov.

#### ČLANI:

##### Za dobo dveh let

Kurat Anton, Stiglic Dušan, Černe ing. Zvonka, Bartol Francka, Sušnik Anton, Kurat Vera in Stanovnik Jože.

##### Za dobo enega leta

Hrovat Jože, Pernar Stane, Švegelj Simona, Valher Majda, Osterman Francka in Kovač Helena.

### VZDRŽEVALNI OBRAT

Obratni delavski svet te enote ima 17 članov, od tega jih je bilo voljenih za dve leti 9, za 1 leto pa 8 članov.

#### ČLANI:

##### Za dobo dveh let

Drinovec Franc, Kozjek Franc, Hudobivnik Milan, Vidmar Anton, Mirt Stane, Piskernik Ivan, Knific Jože, Potrebuješ Jože in Uzar Sašo.

### Za dobo enega leta

Bajželj Vlado, Zelnik Anton I, Pavlin Ciril, Vučko Peter, Rozman Janez, Solar Rok, Stilec Franc in Solar Jože.

### SPLOSNA UPRAVA

Obratni delavski svet te enote ima 17 članov, od tega jih je bilo voljenih za dve leti 9 članov, za 1 leto pa 8.

#### ČLANI:

##### Za dobo dveh let

Pertot Boris, Stros Miro, Alič Ivan, Kralj Silva, Dolenc Marjan, Sladič Silvo, Kisel Marjan, Ambrož Marija in Ažman Vinko.

##### Za dobo enega leta

Brence ing. Ludvik, Lužan Milena, Pintar Vinko, Savnik Rezka, Virčič Pavla, Roš Cilka, Oblak Benjamin in Semrov Anton.

### GRAVURA

Obratni delavski svet te enote ima 11 članov, od tega jih je bilo voljenih za dve leti 6, za 1 leto pa 5 članov.

#### ČLANI:

##### Za dobo dveh let

Bevk Ana, Jež Vinko, Kelbel Miro, Nadižar Rajko, Mesec Polde in Hočevar Alojz.

##### Za dobo enega leta

Gabor Stefan, Poljka Miha, Knific Janez, Istinič Vida in Štemberger Ludvik.

### TERMOCENTRALA

Obratni delavski svet te enote ima 11 članov, od tega jih je bilo voljenih za dve leti 6, za 1 leto pa 5 članov.

#### ČLANI:

##### Za dobo dveh let

Kavčič Stane, Sušnik Valentin, Škulj Valentin, Dovžan Jože, Mesarič Srečo in Muren Janko.

##### Za dobo enega leta

Gradišar Stane, Draksler Franc, Pravst Milan, Jereb Valentin in Vukašinovič Vida.

## Proizvajalci sprašujejo

(Dalje s 1. strani)

Na postavljeno vprašanje v 5. številki Tekstilca: Kdo je določal člane kolektiva, ki so dobili gradbeni material iz podrtih hiš na Gorenji Savi, daje varnostno-socialna služba naslednji odgovor:

Podjetje je moralo v zvezi s prestativno železniške proge na Gorenji Savi sofinancirati odkup zemljišč in stavb. Rok izgradnje spodnjega ustroja železniške proge je bil 15. junij. Izgradnjo si je železniško podjetje zavarovalo z občutnimi penali. Pravočasna izgradnja je bila v največji meri odvisna od pravočasne izdelitve, ter rušenja treh stanovanjskih hiš. Selitev stanovalcev je bila zaradi znane stanovanjske stiske v Kranju zelo otežkočena. Vsa gradbena dela, vključno podiranje stanovanjskih objektov, so bila oddana SGP »Projekt« v Kranju. Ker so bile stanovanjske hiše izpraznjene pred predvidenim rokom, je podjetje na pobudo varnostno-socialne službe odstopilo od prvotnega namena, da stanovanjske objekte podira SGP »Projekt« Kranj, in se odločilo, naj hiše poderejo člani kolektiva in brezplačno vzamejo gradbeni material pod pogojem, da na lastno odgovornost glede nezgode in najkasneje v šestih dneh, hiše porušijo in material odstranijo. Zato zbiranje interesentov za rušenje zaradi izredno kratkega roka z javnim razpisom ni bilo možno.

Varnostno-socialna služba je zato pisмено obvestila o tem sklepu vse interesente za gradnjo individualnih hiš, ki so v podjetju vložili prošnje za posojilo. Med interesenti je bila tudi stanovanjska zadruga »Tekstilindus« in skupina za gradnjo garaž. Na sestanku interesentov je bilo 24 takih graditeljev in zastopniki skupine, ki namerava v okviru zadruge graditi garaže. Zastopniki podjetja so interesentom pojasnili pogoje rušenja in jim povedali tudi rok, v katerem morajo sami formirati skupine, ki bodo podirale posamezne hiše. Interesenti, ki gradijo hišice, so formirali dve skupini za podiranje dveh hiš, graditelji garaž (v okviru zadruge) pa so postavili eno skupino. Od 24 povabljenih 12 graditeljev hiš ni sprejelo pogojev. Na sestanku je bilo graditeljem hiš pojasnjeno da so dali pobudo za podiranje hiš na tak način člani zadruge, ki gradijo garaže. Dano je bilo tudi pojasnilo, da bo o delitvi materiala vodstvo podjetja ponovno sklepalo, če se bo priglasilo večje število interesentov za gradnjo individualnih hiš, izmed tistih, ki so vložili prošnjo za posojilo.

Material je bil na razpolago le članom kolektiva. Vse skupine so morale v pogodbi o podiranju sprejeti obvezo, da gradbenega materiala ne bodo prodajale. Pri podiranju bi lahko sodelovali tudi tisti člani kolektiva, ki gradijo hiše in niso zaprosili za posojilo, vendar je bilo tehnično nemogoče člane kolektiva o tem obvestiti. Člani kolektiva, ki so pri organizaciji podiranja sodelovali, so pričrpani, da so storili vse za čim pravičnejšo delitev, ki je morala biti izvršena v dveh dneh. Če bi bilo mogoče v tako kratkem času deliti pravičnejše, prosimo, da dajo prizadeti svoje predloge, ki jih bo možno v kakem podobnem primeru uporabiti.

## Intervju s dosedanjim predsednikom CDS

(Dalje s 1. strani)

tudi dostikrat dnevni red sam, če je bil preveč obsežen. V takih primerih so bili člani tiho predvsem zato, da se ne bi seja zavlekla do noči.

To slabost je možno odpraviti takole: poročila bi morala biti krajša in bolj konkretna, enostavnejša in brez nepotrebnih številk. Seja bi morala biti dobro pripravljena in ne preobsežna. Predvsem pa bi moral biti ves material izdelan tako, da bi člani bili tudi materialno zainteresirani za vestno in vsestransko delo. Skozi dinar se da doseči marsikaj, kar izgleda drugače nemogoče.

**4. Druga taka slabost je udeležba na sejah. Podatki kažejo, da je bil predvsem CDS večkrat ne-**

sklepčen. Nam lahko poveste zakaj? So bili vzroki objektivni? Kako so vestni in disciplinirani člani DS reagirali na tak odnos nekaterih?

Drži, da je bil CDS večkrat nesklepčen. Zgodilo se je to v poletnih mesecih, ko so bili člani še deloma na dopustu. Kolikor je prišlo do nesklepčnosti tudi v ostalem obdobju, je bil vzrok troizmensko obratovanje, bulezen-vprašanje prevoza domov za tiste, ki so iz oddaljenih krajev, deloma pa tudi nedisciplinarni članov. Na zadnje vprašanje bi težko odgovoril. Razumljivo je, da jim ni bilo vseeno, ker so v primeru nesklepčnosti DS izgubljali dragocen čas.

**5. V neki meri je negativno vplivalo na uspešno delo tudi pomanj-**

kanje splošnega znanja članov. Nam lahko obrazložite, zakaj niste izvedli tekom mandatne dobe več odgovarjajočih seminarjev? Moje mnenje je, da bi morali člane samoupravnih organov izobraževati skozi vsot mandatno dobo in ne le z enkratnim seminarjem. Kako mislite vi o tem?

Seminar je pripravil naš Center, nekatere od predvidenih skupin so se ga tudi udeležile, vendar udeležba ni bila zadovoljiva in zato seminar ni bil do kraja izveden. Se pa strinjam z mnenjem, da bi bili potrebni večkratni seminarji, čeprav obenem dvomim v uspeh, ker ne bo možno pripraviti članov, da bi se redno seminarjev udeleževali.

**6. Dejstvo je, da današnji človek — vsaj večina — gleda vse skozi denar. Od denarja zavisi njegov interes do dela, sodelovanja itd. V zadnji številki »Tekstilca« smo objavili članek, ki nam pravi, da je člane kolektiva potrebno in možno pritegniti k sodelovanju samo s konkretnimi pokazatelji, in to: v kakšni meri je dohodek podjetja odvisen od posameznih postavk, če se le te zvišajo ali zmanjšajo za 1%, v kakšni meri je odvisen OD posameznika, če izboljša kvaliteto za 1%, kako vpliva na dohodek in na OD štednja z materialom, pravilno vzdrževanje, transport in podobno. Pri nas vsega tega doslej nismo tako konkretno prikazovali, čeprav bi marsikaj -in za marsikaj lahko. Zakaj to obliko informiranja niste na CDS obdelali in začeli uvajati?**

To, kar prikazujete v vprašanju, je vse res. Prepričan sem, da bo v prihodnje treba zbrati konkretne podatke o tem, v kakšni meri vplivajo razni uspehi, slabosti in izboljšave na naš dohodek in na osebne dohodke. Predvsem bo treba o takih podatkih informirati ves kolektiv. Gradivo, ki smo ga na CDS doslej obravnavali, je bilo dostikrat preveč načelno (razen številke seveda), morda tudi s prevelikim poudarkom na količinski izpolnitve osnovnega plana in operativnih mesečnih planov, vse premalo smo kritično obravnavali ostale pokazatelje, kot so: izvršitev plana po vrednosti, asortimentu in kvaliteti. V prihodnje bo treba predvsem tem dati več poudarka. Količinske izpolnitve pa bo treba nadzirati v tishih enotah, kjer je neizpolnjevanje posledica slabe organizacije, neodgovornosti in podobno.

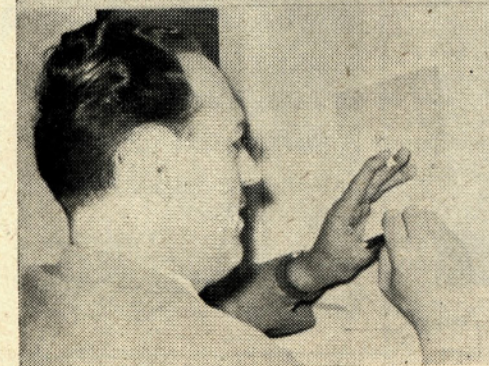
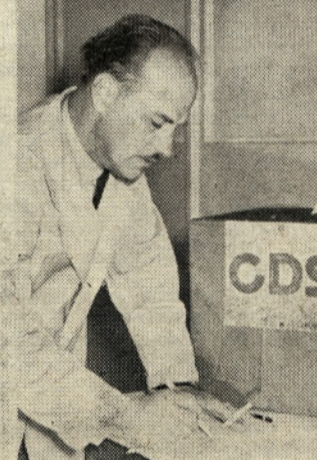
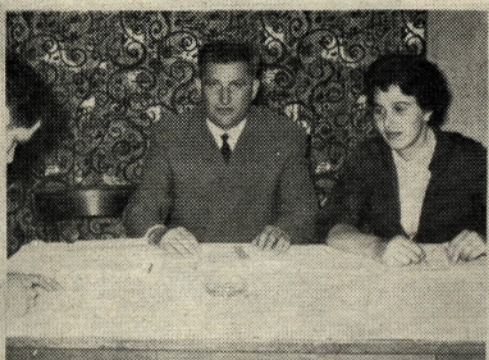
**7. Z ozirom na vašo dokaj dolgo dobo predsedništva CDS boste verjetno lahko svetovali novemu predsedniku marsikaj koristnega in potrebnega za uspešnejše delo tega organa v pri-**

Mislím, da bi bilo pametno, če bi tudi na CDS člani podajali poročila za posamezne točke dnevnega reda. Poročevalec bi se moral pripraviti, gradivo res predelati in tako bi se počasni člani le živeli in navadili sodelovati. Tudi gradivo samo bo treba pripraviti bolj enostavno in razumljivo. Napačno tudi ne bi bilo, če bi važnejši material vseboval že predloge za sklepe, katere bi potem člani dopolnili in sprejeli. V takih pogojih bi potrebovali za rešitev posebno težjih vprašanj manj časa. Novemu predsedniku bi še svetoval, naj uredi vprašanje same udeležbe članov, ki na dan seje delajo v nočni izmeni. Kolikor član res ne more prisostvovati, bi morali uvesti pisмено opravičilo, ki bi ga bilo treba oddati vsaj en dan pred sejo.

Na koncu bi dejal še tole: Čeprav je uspešno delo v marsičem odvisno od predsednika, le-ta ne more delati čudežev. Nujna je zato pomoč članov CDS, prav tako potrebna pa je tudi pomoč in sodelovanje strokovnih služb in družbenopolitičnih organizacij. Upam, da bo v tem pogledu imel novi predsednik več podpore, kot sem jo imel jaz.

Vsi morda ne veste, da je bil Janez Božičević predsednik kar štiri leta, in to vsekozi vesten, prizadeven in vedno človek na mestu, kar verjetno dostikrat ni bilo ravno enostavno. Za svoje plodno in vzorno delo v tem samoupravnem organu zasluži brez dvoma pohvalo celotnega kolektiva. Urednik

# Na voliščih - 21. V. 1964



# O delu in uspehih Izobraževalnega centra in bodoče naloge

(Dalje s 1. strani)

Centru potrebne za izpopolnitev sistema izobraževanja. Ni čudno, če takšne razmere negativno vplivajo na tiste, ki so šli skozi določeno obliko izobraževanja, pa imajo na delovnem mestu vtis, da se sedaj zanje nihče več ne zmeni, kako delajo, v kakšnih pogojih, kakšni so odnosi drugih do njih. Center zaradi preobremenjenosti tega pač ne zmore, kolikor pa poskuša, naleti naj kaj čudne pripombe strokovnega kadra: »Ali ste prišli kontrolirat, kako delamo?«

Da so taki odnosi negativni, da zavirajo in celo onemogočajo potrebno proučevanje in izboljševanje dobrega izobraževalnega sistema, je jasno, saj vsak proces zahteva temeljite priprave, ki obsegajo:

ugotavljanje potreb, izdelavo profilov kadra za posamezna delovna mesta, izdelavo programa za omenjene profile, organizacijo in izvedbo izobraževanja, izdelavo učnih pripomočkov (skripta, strokovna literatura, risbe, filmi), zasledovanje rezultatov in ocenitev praktičnega in teoretičnega znanja. Vse te naloge so tesno povezane s proizvodnjo, njihova izvedba pa v mnogočem odvisna od razumevanja strokovnjakov iz proizvodnje, od posamezne strokovne službe in oddelka.

Kljub vsem težavam pa je bilo naše delo uspešno in plodno. Zaradi uvajanja avtomatizacije smo morali prvenstveno pričeti usposabljanje članov te enote, in sicer od tkalke, podmojstra, mojstra in škrobilca pa do strokovnega kadra (mazalci strojev, kontrolorji itd.). Pospešeno smo morali usposobiti vsaj najnujnejše kadre za neposredno proizvodnjo v tkalnicah. Do neke mere smo tudi uspeli, saj smo za avtomate pričeli 79 tkalk in 28 mojstrov. Tkalnica I je dobila tudi 23 absolventov mojstrske šole, ki so večidel nastavljeni kot mojstri.

## In še nekaj konkretnih podatkov

— Skozi teoretično strokovno izobraževanje je šlo 272 članov kolektiva. To izobraževanje je obsegalo uvajalne seminarje, seminarje za inštruktorje praktičnega poučevanja, tečaje za KV in VK elektrifikarje in ključavničarje, tečaj za vozače avtokare, seminar za programerje in inštruktorje strokovnega izobraževanja, dopisno šolo, strokovne tečaje ipd.

— Po metodi praktičnega in teoretičnega usposabljanja smo imeli v Centru 112 članov. Na ta način smo usposabljali predvsem slušatelje mojstrske šole, šole za tiskarje, apreterje, belilce in kuharce barv, pa tudi druge, kot so: konsignerke, tkalke — novinke itd.

— Skozi usposabljanje proizvajalcev za praktično delo je šlo 107 članov; to so bili mojstri in tkalke, ki so prešli z navadnih statev na avtomate (Kovo, Picanol, Rütli, Utas).

— Družbeno - ekonomskega in političnega izobraževanja se je udeležilo 197 članov. To izobraževanje je bilo v obliki: političnih šol, seminarjev in predavanj.

— Skozi splošno izobraževanje je šlo 21 članov.

— Skupno je šlo v letu 1963 skozi Center 709 članov kolektiva ali 21,1% zaposlenih.

Vsa ta dejavnost je zahtevala izdelavo 26 programov, od katerih so bili zahtevni in pomembnejši naslednji:

— program za teoretično in praktično usposabljanje mojstrov na mehanskih strojih in na Rütli, Picanol, Kovo in Utas avtomatih,

— program za usposabljanje tkalk na omenjenih avtomatih,

— program za mazalce strojev Kovo in Picanol,

— program za škrobilce,

— program za družbeno ekonomično in politično izobraževanje.

Izdelali smo tudi 9 skript za naše strokovne šole.

Vse te oblike izobraževanja so bile večino v podjetju, deloma pa tudi izven podjetja (Delavska univerza, zavodi, centri).

Največji uspeh smo dosegli v šolah za apreterje, belilce, tiskarje in tkalske mojstre, kjer so rezultati celo boljši kot smo pričakovali.

Zanimiv je tudi podatek izvršenih ur za to dejavnost.

1. Za teoretično izobraževanje je bilo potrebnih 2081 ur, od tega jih je bilo 1040 izven rednega delovnega časa.

2. Za praktično izobraževanje (niso vštete ure za priučevanje v delavnici Centra v rednem delovnem času) je bilo porabljenih 1960 ur.

3. Za izdelavo programa (vse izven rednega del. časa) 2994 ur. Skupno torej 7.035 ur.

Poleg stalno zaposlenih v Centru je za izvedbo tega programa v letu 1963 sodelovalo še 34 strokovnjakov iz podjetja.

V tem letu se ta dejavnost nadaljuje. V prvem letniku mojstrske šole imamo 17 ljudi, v drugem 11. V prvem letniku tiskarske šole 4, v drugem 6. Enoletna poklicna šola za belilce, apreterje in kuharce barv ima 7 ljudi. Nadaljujemo tudi z usposabljanjem mojstrov za avtomate (dolej jih je usposobljenih 36 — od 5. avgusta lani), priučevanje tkalk za avtomate je zajelo novih 51, skupno jih je torej lani in letos bilo že 130.

Center ima v programu tudi izdelavo oziroma izvedbo:

— 7-letni program izobraževanja in potreb po kadrih glede na perspektivni razvoj podjetja,

— šola za podmojstre (25—30 ljudi),

— izobraževanje kadra iz predilnic in plemenitilnic,

— izobraževanje škrobilcev za nove stroje. Izdelava tehnične dokumentacije za škrobilnice,

— priučevanje proizvajalk (novink) za nižja delovna mesta (natakalke voika, navijalke),

— izobraževanje strokovnega kadra (od mojstra navzgor) povsod tam, kjer bo potrebno,

— usposobitev članov samoupravnih organov

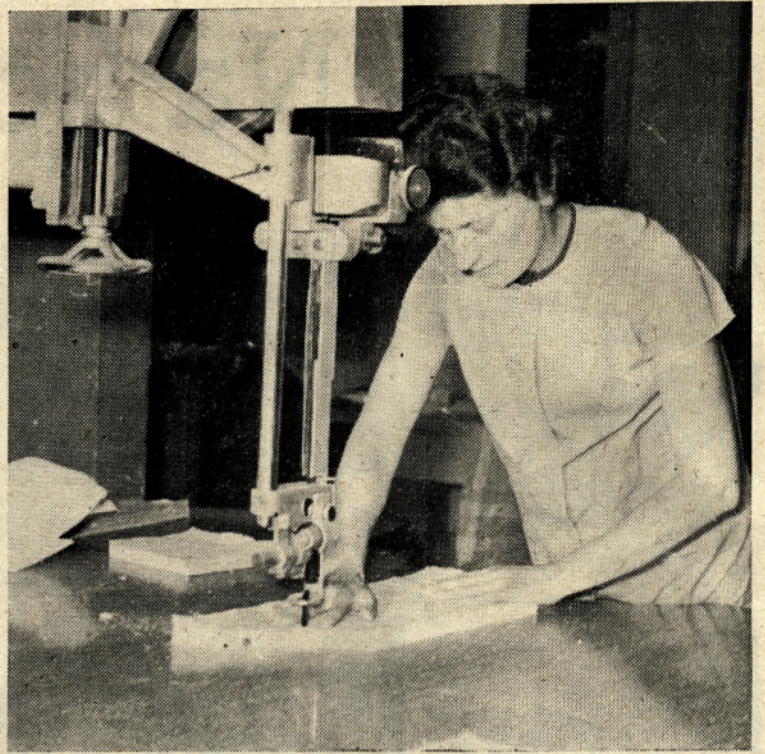
— itd.

Prvenstveno pa se bo Center lotil vprašanja PRAVILNE IN POTREBNE ORGANIZACIJE DELA V VSAKEM ODDELKU POSEBEJ IN ZA PODJETJE. To vprašanje je treba temeljito in kar se da hitro rešiti, ker sedanja oblika onemogoča doseganje takšnih rezultatov, kakršne bi na osnovi vloženega truda in dela morali imeti.

(Kot osnova za ta sestavek je bilo poročilo Centra za UO in intervju s predstavnikmi Centra)

Gunčar P.

V prihodnji številki pa bomo objavili še nekaj razgovorov s člani kolektiva (absolventi mojstrske šole, tkalkami, mojstri in tehnikmi), ki so si dodatno in potrebno znanje pridobili v Centru.



## Napake ki jih delamo, nam zmanjšujejo dohodke! (Iz predilnice II)

Majhne napake nam delajo pogosto največ izgub, zato si poglejmo in razširimo prisuke preje in predpreje, ki jih dela delavka na raztezalkah, flajerjih in prstančnih strojih najmanj stokrat dnevno. Prisuki na prstančnih strojih imajo povsem drug karakter, kakor prisuki na flajerjih in raztezalkah. Pri preji iz prstančnih strojev morata biti oba konca preje spojena tako, da je ta zveza oziroma prisuk komaj viden. Prisuk mora biti močan, da se pri nadaljnji predelavi preje na statih ne pretrga.

Kljub večkratnemu opozarjanju in navodilu izkušenih sodelavcev lahko še vedno rečemo, da si predilke ne predstavljajo, kaj je slab prisuk in kako se ga odpravi. Reklamacije preje oziroma gotove tkanine zaradi slabih prisukov oziroma odebelenih mest se da odpraviti! Napake te vrste so izključno samo zaradi neznanja, ali pomanjkljive zavesti posamezne predilke, ker zavisijo samo od nje in ne od stroja samega. Zato je naloga vseh mojstrov, podvijalk in ostalih kontrolnih ljudi v predilnici, da z odgovarjajočimi navodili in kontrolno skrbijo, da so prisuki narejeni pravilno.

Na sliki 1 so prikazani dobri in slabi prisuki.

Prisukovanje je plod samega prijema in potrebne skrbi za dobro napravljeno vezanje oziroma prisukovanje ter je odvisno tudi od spretnosti same predilke.

Konec niti, katerega mislimo vezati, se mora držati na zgornji gumijasti valjček (prvi valjček); ta ne sme gledati preveč ven iz prstov, še manj pa sme iti ta konec niti celo v luknjo od pnevmatila, kakor je to prikazano na sliki 2. Da bi nitko držali v luknjo od pnevmatila je nesmiselno in nepravilno, ker na ta način dobimo predebele prisuke. Če držimo konec niti s palcem in kazalcem preveč časa na spodnji raztezalni valj, se konec niti združi z dotekajočim materialom. Če se takoj s prsti ne prisuka — dobimo zveržene in debele prisuke. Najlepše in pravilne prisuke dobimo, če nam med palcem in kazalcem ne gleda več kot nekaj mm preje, to pa moramo z lahnim dotikom materiala na gumijastem valjčku dobro prisukati. Torej, čim manj naj gleda preja med prsti ven in čim hitreje prisučemo, lepša bo preja oz. sam prisuk. Potrebno je pa prejo samo že s prsti samimi zavrteti in prisukati.

Ker se večina preje pri nadaljnji predelavi malo očisti, se grobejši prisuki še nekako izločijo na križno previjalnih strojih s čistilci preje, seveda le, če so na stroju montirani. Kdo pa bo kupil dragoceno tkanino, če bo imela na najbolj vidnih mestih

preveč vozlov in odebeljenih mest? Zato se mora predilke dobro poučiti in njihovo delo kontrolirati.

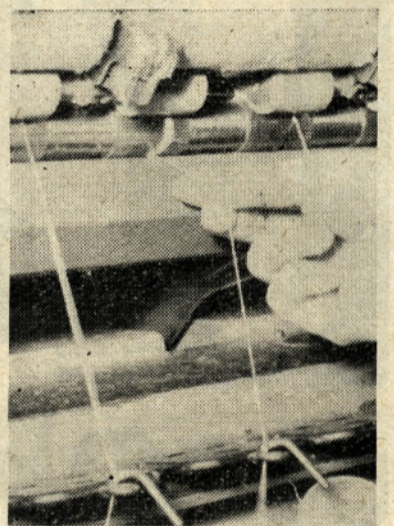
Zelo važno poglavje je tudi vezanje grobe, srednje in tudi fino-flajerske predpreje (stenja). Tudi tukaj lahko povzročijo nemest v preji. Vsako nepravilno oziroma odebeljeno mesto je iz flajerskih navitkov potrebno izločiti. Vsaka predilka mora vedeti, da ne sme biti ne na prstančnih strojih in ne na flajerjih odebeljenih mest.

Pri vezanju stenjev in pramenov morata biti oba konca lepo položena eden na drugega in zelo nalahko povita. Nepravilno je tudi, da take prisuke ovlažimo. Taka mesta se pri nadaljnjem pravilno vezanju veliko debelih predenju v razteznem polju ne raztegnejo.

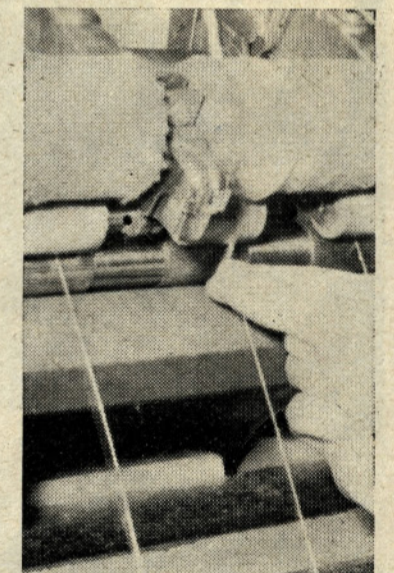
Se slabše izpade za prejo nepravilno vezanje na raztezalkah. Neekonomernosti v raztezalkinem pramenu se dajo zmanjšati, če je delavka na raztezalkah pazljiva. Pravilno vezanje na raztezalkah se naredi tako, da se oba konca pramena razdeli v dve enaki polovici. Obe polovici je treba potem položiti eno v drugo in z obema rokama nalahko poviti (sl. 4). Samo na ta način se dobi pravi flajerski navitek. Isto velja tudi za privezovanje na mikalnikih. Privezovanje, ki se vidi iz slike 5, je nepravilno že zaradi tega, ker so kraji preveč grobo odtrgani, brez kakršnih konic. To nam da večje število vlaken v preseku in temu sledi odebeljeno mesto v pramenu, katero ne more biti v nadaljnji predelavi pravilno raztezano in je v preji zelo vidno.

Ta kratek napotek naj bo v opozorilo predicam, da bodo delale pri delu manj napak, četudi se govori samo o prisukovanju oziroma vezanju preje in predpreje. Naj nobena predilka ne misli, da nepravilno delo ne moremo odkriti! Če ne prej, pa bo napako odkril odjemalec, ki bo tkanino uporabljal.

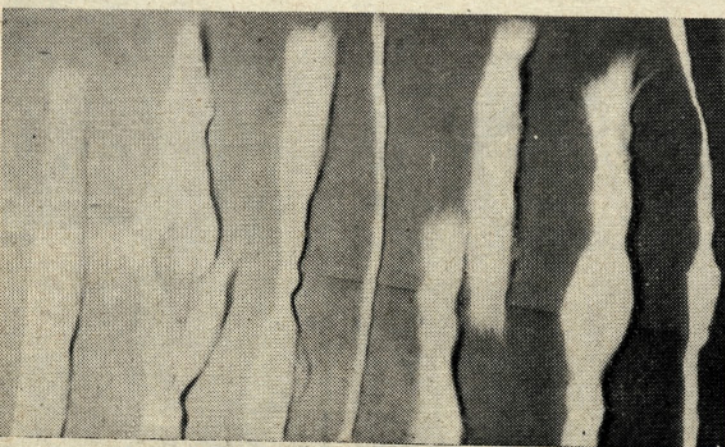
Stojan Pečnik



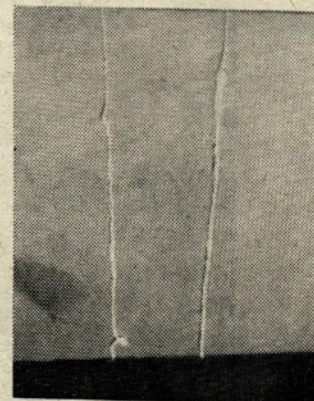
Nepravilno — slika 3



Pravilno — Slika 2



Slika 4 in 5 — levo: Pramen in pravilna vezava ter izgled na raztezalkah in flajerjih. Desno isto, samo nepravilno vezano



Levo — pravilno, desno — nepravilno (Slika 1)

NE BI BILO NAPACNO, ČE BI PODOBNE ČLANKE NAPISALI O NAPAKAH, KI JIH DELAMO TUDI USTREZNI STROKOVNJAKI IZ OSTALIH OSNOVNIH ENOT.

Uredništvo



## Danes vam predstavljamo tkalke

»Vsaka pesem je samo neka, časa lepa«, mi je pretekli teden dejal urednik. Kaj sem torej hotel, ko me je opomnil, kako krivičen sem do proizvodnih enot oziroma njihovih članov. Vse drugo si že obral, v samo »srce fabrike« te pa nič kaj ne vleče, kaj? Kaj bi se kregal in repenčil, ko pa to čisto drži. »Zamislite si TEKSTILINDUS brez tkalnice; nak, to pa ne gre, kot ne gre jese-niška železarna brez plavžev.« To sem si dobro zapomnil in zapustil tisto njegovo »kanclijo«. Tako sem torej stopil v akcijo in od naših tkalk izbral šest predstavnic. Da pa ne bi katera ali kateri kaj »fovšarije« zganjal pa naj povem, da sem te tovarišice kar po »tom-bolsko« izbral in naj zatorej ne vlačijo njih po zobeh, marveč naj svoje pripombe pošljejo kar v uredništvo.

Zdaj pa kar preidimo k prvi »žrtvi« današnjega »spovedovnja«.

Startal sem v tkalnici II. Tam sem med prvimi spoznal Janežič Ivo. Moja poklicna radovednost

krat ne odgovarjata za izdelavo I. kvalitete. To pa nas prikrajša pri osebnih dohodkih. Od nas, tkalk, zahtevajo I. kvaliteto, pa čeprav smo največkrat brez moči. Naš uspeh je veliko odvisen od moštrov, kako in v kakšnem času nam popravijo stroje. Veliko je še, o čemer bi se dalo govoriti, vendar naj nekaj pustim še drugim petim, da ne bomo vse eno in isto pogrevali. Jaz naj le še to povem, da nimamo preveč rade takih in podobnih intervjujev; to pa zato, ker jih bomo potem pa od »ta višjih« slišale. »Pa ni treba vsega napisati«, mi je zaupno pošepetala naša Iva.

### 3. VAM TEKSTILEC UGAJA?

Kar dobra stvar je tale naš »cajteng«. Najrajši ga berem takrat, ko v njem piše o boljših plačah. Ker se pa to ne zgodi velikokrat, se pa moram s čolničkom zadovoljiti, ki tudi ni tako »švoh«. Tudi »Predstavljamo Vam« rada preberem, ker tu spoznam različne ljudi in njihove težave. Posebno pa mi je tukaj všeč kaka resnica in pa tisti domači »štosi«.

### 4. KAJ PA V PRIVATNEM ŽIVLJENJU?

Dosti skrbi je, če imaš »dedca« in dva otroka doma. Gospodinjski in sploh družinski posli seveda in kak kino, to je vse.

LA. Ker pa le nisem odnehal, je popustila in tako je najin pogovor kar lepo in brez vsakih zapletov stekel.

### 1. KAJ IMATE NAJRAJŠI, KAJ JE VAS HOBI?

»Ne boste mi verjeli, če povem, da sem strastna privrženka nogometa, motorizacije in plavanja. Skoro ni tekme v Kranju ali v Cerkljah, da je ne bi videla in spodbujala »naših«. Seveda tudi v kino zelo rada zahajam in sem tu prav tako pridna kot pri nogometu. To pa mi je otežkočeno, ker imam otroke in dosti gospodinjkega dela. Vendar pa se z dobro voljo marsikaj doseže.«

### 2. KAJ PA V TOVARNI, S KAKŠNIMI PROBLEMI SE SREČUJETE?

»A, v fabrik! Ja no, največji problem je sobotna nočna izmena. Človek ne ve, kaj bi storil. V soboto zvečer delat, v nedeljo pa ne vem ali bi kuhala ali spala in o počitku sploh ni da bi govorila. O ja, sej bi se tole že urihotal, če ne bi bili gospodje ob dveh frej, če bi tudi oni morali »oskusiti«, kaj se pravi delat od sobote na nedeljo. Pa še nekaj. Na tehle avtomatih so kar plehi v višini trebuha. Pa veste, zakaj vam zdajle to pripovedujem. Zato, ker se bodo naši šefi šele potem spomnili, ko bo že en kup ljudi v bolniški, da to ni prav, da se me naslanjamo, vroče in razgrete, na te mrzle stroje ko vežemo nitke. Verjetno nimajo denarja za deske ali filc. Potem naj pa še jamrajo, da nimajo ljudi, seveda jih ne morejo imeti, ko jih pa tako rekoč sami pošiljajo v bolezen. Sedaj naj bom pa »tih«, da me ne bodo za jezik.«

### 3. KAJ PA S SODELAVCI IN MOJSTRI, SE DOBRO RAZUMETE?

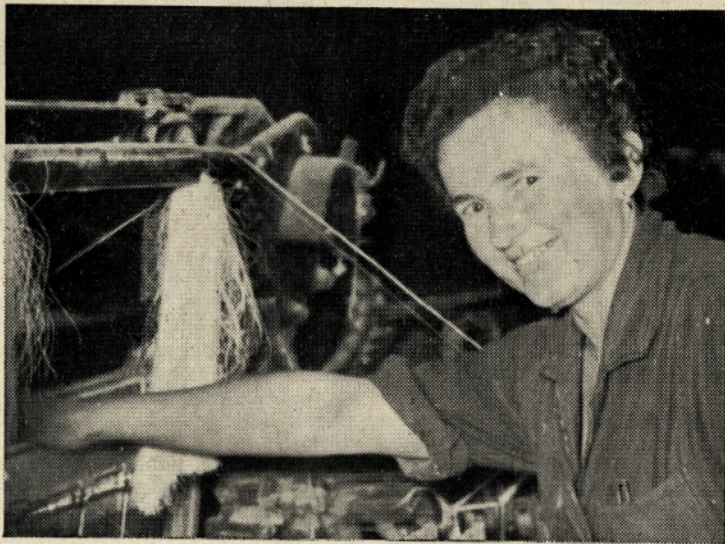
Kar napišite, da se dobro razumemo, da ne bo zamere... Mojstri in obratovodje se za naše probleme večkrat zanimajo in nam skušajo tudi pomagati, vendar so večsah tudi brez moči.

### 4. VAS NAJSREČNEJSI DAN V PRETEKLEM LETU?

To je bil pa vsekakor 8. marec. Takega darila in programa si za bodoče še želimo. Za takrat pa najlepša hvala. Svojevrstno veselje so mi naredile tudi motorirke včeraj v Škofji Loki.

### 5. ŽELJE ZA BODOČE?

Želela bi vsekakor boljše plačo, v časopisu pa kak podlistek. Seveda ne smem pozabiti tudi na lepo vreme za čas mojega dopu-



Milka TRDINA

sta, na morju. Tudi v TEKSTIL-CA bi rada napisala pa se preveč »koša« bojim.

Po pravici povedano imam to slabo lastnost, da so mi »ta mlade« nekako pri srcu. Intervju sem namreč začel malo po svoje, pa mi je takoj povedala, da so doma precej »aklih« in da zato z nama ne bo nič. Ker me je pač tu »odzagala«, sem torej začel strogo uradno.

Na zastavljena vprašanja je mladinka Rozi Jurtela odgovorila:

### 1. KAJ MENITE O ZMS V TOVARNI?

Mladinska organizacija po mojem mnenju ne dela dovolj. V treh letih namreč, kolikor časa sem v podjetju, tudi enkrat nisem videla mladinskega aktivista, ki

nice pa bi vsekakor želele tudi kak izlet.

### 2. KAJ PA V PRIVATNEM ŽIVLJENJU, KAJ JE VAS HOBI?

Zelo rada plešem, gledam filme in zbiram slike filmskih igralcev. Zelo rada pa bi se posvetila kegljanju. Doma pa seveda opravljam domača dela.

Ko me je nekdo prav na kratko odpravil, češ da rajši nič ne govorim, sem se usedel na kombi, ki me je potegnil do obrata I. Tam sem v naši tkalnici poiskal Jerše Rozalijo in ji zastavil nekaj vprašanj.

### 1. KOLIKO ČASA STE ŽE ZAPOSLjeni V PODJETJU KOT TKALKA?

V podjetju sem zaposlena od 1948. leta in sem z delom zadovoljna. Kaj pa mi je hudega. S sodelavci in mojstri se dobro razumemo in tako nam poteka čas. Bila sem predlagana v CDS in tudi izvoljena; za ostale organizacije se pa ne zanimam toliko.

### 2. KAKO PA STE ZADOVOLJNI Z ORGANIZACIJO UPRAVLJANJA?

O samoupravnih organih nimam kaj kritičnega povedati, samo to bi rada, da jih tudi vi spomnite na obljubo okoli ureditve nočnega dela od sobote na nedeljo.

### 3. KAJ PA PLAČA, KAJ MENITE O NJEJ?

Plača, je še kar v redu, samo ko bi bile tudi cene drugim artiklom enako »zabetonirane« kot so našim. Sicer je pa tako res, da več če imaš, več hočeš imeti.

### 4. ZAKAJ NE SODELUJETE S PRISPEVKI V TEKSTILCU?

Ni vsak za pisanje. Berem ga pa kar rada, posebno všeč mi je rubrika PREDSTAVLJAMO VAM. Zdaj ko boste pa še mene »not namalov« pa bom časopis še težje čakala.

In za konec vam predstavljam še dve veteranki naše tkalnice (Dalje na 9. strani)



Iva JANEŽIČ

je takoj prešla v ofenzivo in sem se začel zanimati za to in ono. Sprva ni bila nič kaj preveč zgovorna ta naša Iva, sčasoma pa se je le privadila moje prisotnosti in tako mi je šlo delo kar hitro od rok.

### 1. KAKO STE ZADOVOLJNI Z DELOVNIM MESTOM?

Po pravici povedano, kar zadovoljna sem. Dela sem se v teh letih službe že privadila, s sodelavkami in mojstri se pa tudi dobro razumemo. Samo denarja je zmeraj premalo. Seveda nastopajo tudi težave, katere pa s pomočjo moštrov kar hitro odstranimo, če smo dovolj močne in nam ni treba čakati na »rešitev« od vzdrževalnih obratov.

### 2. VAS NAJVEČJI PROBLEM?

Posebnege problema nimam. Vendar pa mislim, da lahko govorim v imenu vseh tkalk, če rečem, da osnova in škrobljenje največ-



Rozi JURTELA

»Zakaj ravno mene, saj jih imate še dosti okrog sebe«, se je branila tkalka — DOLINAR PAV-



Rozalija JERŠE

bi nam kaj povedal in obrazložil. Obvestil pa sploh ne zaslediš na oglasnih deskah. Dekleta iz tkal-

## Cvetje na oknih

Slovenci smo bili od mekdaj ljubitelji bujnega cvetja na oknih in v sobah. Koliko narodnih pesmi, koliko povesti govori o nageljnu, rožmarinu in roženkravtu, ki ga dekle goji in z njim obdari svojega ljubega.

Prav je, če tudi sedaj, ko imamo lepa in moderna stanovanja, gojimo to lepo navado. Veste, nekateri mislijo, da v modernem stanovanju spadajo samo kakšne posebne »moderne« rastline, vendar ni tako. Tudi naše lepe starodavne fuksije, pelargonije, vodenke in primule so lahko s svojim prekrasni cvetjem enako lepe in še bolj dekorativne kot omenjene moderne, ki zahtevajo pretirano natančno nego.

Oglejmo si torej, kako naj to izgleda. V vsako sobo, na vsak balkon, v vežo ali na hodnik spada nekaj zelenega ali cvetočega. Na sončna okna in balkone seveda drugačne rože, kot v temačen hodnik ali predsobo. Rastline živijo le s pomočjo svetlobe. V listih ustvarjajo zelena zrnca —

klorofil. Ti delci združujejo vodo in ogljikov dioksid v sladkor in škrob. Iz ogljikovega dioksida jemlje rastlina le ogljik, kisik pa izloča. Človeku je za dihanje neobhodno potreben kisik; ogljikov dioksid, lahko bi rekli pokvarjen zrak, pa pri dihanju izločamo. Zdaj ste gotovo že razumeli, da nam čistijo zrak, ker uporabljajo to, kar je nam škodljivo. To le toliko v pojasnilo, da boste razumeli, da so rastline v stanovanju ne samo lepe, temveč tudi koristne.

Kot pri vsaki stvari, moramo tudi pri nakupu ali pridobivanju lončnic najprej narediti načrt. Nikar ne kupujte in prinašajte domov vse, kar vam vrtnar ali prijatelj ponudita. Pojdimo kar po vrsti! Balkon: — na balkon spadajo bujno rastoče in cvetoče rastline enoletnice, ki jih vsako spomlad ponovno zasadimo. Prav primerne so petunije, kapucnički, tagetes, zajčki in podobno. Če hočemo naš balkon zasenčiti, napne-mo po vsej dolžini žico in vsadi-

mo razne vzpenjalke, pisane fižole in grahovke. Rože na balkonih, ki so izpostavljene hudi pripeki, moramo obilno zalivati in to vsak dan zjutraj, ko je rastlina še hladna in od nočne rose sveža, nikdar pa ne v opoldanski vročini ali zvečer. Poizkusite in videli boste kakšen bo uspeh.

Morda boste rekli: »Ja, na nageljne si pa pozabila!« Nisem, vendar nagelj ne mara prevelike vročine in suše in nič ni lep, če ga veter neprestano ziblje sem in tja. Že vidim, da ne verjame-te! Spomnite se le, kje imajo na kmetih najlepše nageljne — na oknih, kjer so naslonjeni na steno in niso izpostavljeni pripeki. Star izkušen vrtnar mi je nekoč dejal, da najlepše rastejo na leseni steni in ne na golem zidu. Morda bo res držalo, ker so stare kmečke hiše bile lesene, posebno pa »ganki«, kjer so cveteli čudoviti nageljni.

OKNA — na okna dajmo pelargonije bujne rasti in cvetov, vmes pa zeleni rožmarin, roženkravt, fuksije, primule, vodenke in begonije.

SOBA — V sobi, kjer ni sonca, vendar dovolj svetlobe, gojimo razne listnate rastline in bršljan,

zimzelen in rastline z lepimi pisanimi listi. Vendar ni lepo, če sobo prenatrpamo z rastlinami. Ra-je postavimo na mizo ali poličko tudi lep šopek iz vrta ali polja. Tako naredimo pravo ravnotežje. Za bolj mračne prostore pa so primerne samo aspidistre, saj jih poznate, dolgi suličasti zeleni listi, ki so v primerni posodi (košarici, okrasnem loncu ali lepem lončkov, ki poživijo enoličnost. Pa še nekaj, drage tovarišice! Če se vaši otroci menadoma začno zanimati za sobne rastline, ne vzemite jim veselja, ampak pustite, naj imajo prav svoje rože, naj jih sami zalivajo in goje. Pustite jim veselje! Dobro se jim bo zdelo, če bodo njihove rože lepše kot vaše. Tudi človek, ki ljubi rože, gotovo ni slab in brez srčne kulture.

Pri gojenju pa vam želim mnogo veselja in uspehov. Mah



Pavla DOLINAR

## ZA SPRETNE ROKE

1. Za tople poletne dni si lahko bodoča mamica ukroji komplet kot ga prikazujemo. Vzamemo drobno desinirano blago, popelin ali delen. Gornji del je krojen zvončasto in se zapenja na hrbtu. V krilu je vstavljena elastika, zapira pa se na obeh straneh spredaj, da se lahko enakomerno širi. Barva naj bo nevtralna.

2. Prav tako obleka za mamice. Krojena je iz lahkega materiala in ne živahnih barv, vzorec naj bo droben. Krojena je rahlo zvončasto.

3. Se en model za mamice, ravneja in gladkega kroja. Tudi gumbi ne smejo barvno izstopati, ampak naj le rahlo poživljajo obleko.

4. Oblekico za punčke naredimo iz drobno vzorčastega delena, kar ali pikčastega. Ovratnik je »Bubi«. Naredimo jo lahko tudi brez rokavov. V prečni šiv na krilu vstavimo čipke, kar naredi oblekico zelo ljubko.

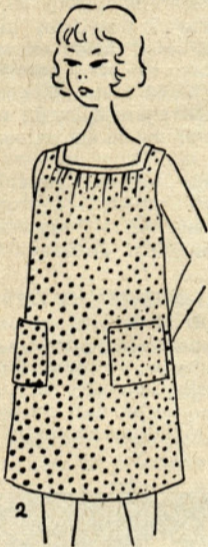
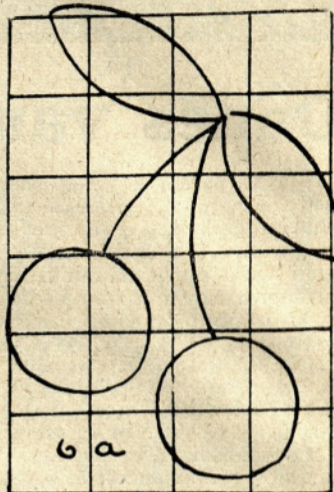
5. Če ukrojujemo predpasnik za punčko, poizkusimo narediti zelo enstavno aplikacijo, češnje. Narišemo kvadratke in jih poljubno povečamo za polovico ali za enkrat. V kvadratke naredimo risbo kot po predlogi in po tej risbi urežemo aplikacijo, če pasmo le malo spretne, bomo to naredile brez risbe. Za češnje vzamemo rdeče blago, za listje zeleno ali modro za peclje in obrobo pa kakšno temnejšo npr. črno ali rjavo. Peclje naredimo z navadnim vbodom, obrobo pa kot pri urežemo aplikacijo, če pa smo le številki 5.

6. Tudi pri tem predpasniku je isti postopek kot pri gornjih dveh, le da vzamemo, če je predpasnik enobarven barvni desen če je pa predpasnik vzorčast pa enobarvno blago.

7. Če pletemo volneno jopico in jo pletemo gladko, jo lahko tudi apliciramo z eno ali dvema figuracijama, ki jih pa moramo našiti z volno. Figurica Bambi zahteva 5 barv. Ravno tako jo narišemo in poljubno povečamo na tanek papir in nato po risbi prišijemo s papirjem vred na jopico. Delamo navadne kratke vbode, ko imamo celo risbo pripeto, ddsstranim papir, ostane nam Kontura, narejena iz sukanca. Sivamo polni vbod in sicer postrani. Za trup vzamemo npr. rumeno barvo. Z rjavo za pike na hrbtu, rdečo za ovratnico, belo za oči in črno za piko v očesu ter za smrček in parkeljce.

Pike na hrbtu šivamo v drugi smeri in to kar čez spodnje šivanje. Upam, da bo šlo. MAK

PIŠITE NAM, KAKO STE Z MODO ZADOVOLJNI



## ŽELIMO SI KAJ BOLJŠEGA NA STRANI »ŽENA IN SVET«

Iz meseca v mesec prejemamo časopis »Tekstilca« in modna stran, odnosno stran za žene je skoraj vedno ista. Nekaj lepih slik in kakšne članke, ki velja le za zelo redke žene v našem podjetju, in nič več. Morda slike pogledamo in rečemo: »Tale spalna stajca in tale bluzica sta lepi, pa tale oblekica, in tako dalje, potem je pa vsega konec. Torej le nekaj minut gledanja in nič več.

Nekaj bi imele, če bi bila v vsaki številki objavljena na primer ena sama slika in bi ta bila popolna. Vzemimo čisto navadno bluzico. Lahko bi bil zraven kroj v pomanišanih merah, opis kroja, kako naj z njim ravnamo, če ne odgovarja popolnoma za naš primer, nadalje bi bilo lahko zelo nazorno opisano in narisano tudi kako vložimo rokave, kako ovratnik in podobno. Pri šivanju naletimo amatere na polno majhnih problemov, ki bi jih reševali na ta način, da bi nam izkušene šivilje to prikazale v našem časopisu. Res so zato krojni tečaji, toda prepričana sem, da mnoge žene ne morejo tečaja obiskovati iz takšnih ali drugačnih razlogov in bi jim bila taka oblika šole dobrodošla. Morda bo katere rekla, kaj pa bi z eno samo sliko za bluzo, če pa mi ravno ta ni všeč, raje bi kakšno drugo. No, res je, da nisem šivilja, toda mislim, da če imamo en kroj za bluzo, lahko naredimo več lepih bluz, ki ne bodo med seboj enake, kajti razni volančki, robovi ali velikosti ovratnikov, žepki in podobno, se dajo poljubno spreminjati z malo iznajdljivosti. Vzemimo še drug primer: otroške hlačke. Prikazuje se lahko enkrat za eno starost, drugič pa za starejše ali mlajše. Me pa bomo kroje lepo pripravile, čeprav naš otrok še ni toliko star in bomo, ko bo treba, imele kroj pri roki. Tudi pri hlačah lahko pustite končni izgled pri miru. Važno je, da znamo ukrojit hlače z dvema hlačnicama in odprtino za pas. Kje bo žep, kakšen bo in eventualne vsite figurice na njih, obliko naramnic

in slično pa prepustite našemu okusu in želji.

Mislím, da bi tista, ki nam res želi pomagati na ta način imela dela za zelo zelo dolgo časa, predno bi nam pokazala vsak kos garderobe od blizu in morda v različnih merah.

V eni izmed zadnjih številke »Tekstilca« smo brale članek o šivalnem stroju, našem prijatelju. Mislím, da nam tudi s takimi članki ni dosti pomagano. Če imamo veselje do šivanja, smo stroj že kupile, ali pa ga bomo ob prvi priložnosti. Če pa nimamo veselja do tega dela, pa nam ga prav gotovo ta članek ni vzbudil. Saj je točno napisano v članku, da bo gospodinja, ki ima VESELJE do tega dela in je SPRETNÁ, pripravila mnogo denarja in tako dalje. Mnogo bolj bo vzpodbudilo nezainteresirane žene k šivanju nazorno prikazovanje tega dela, ki ni težko pa tudi ne lahko.

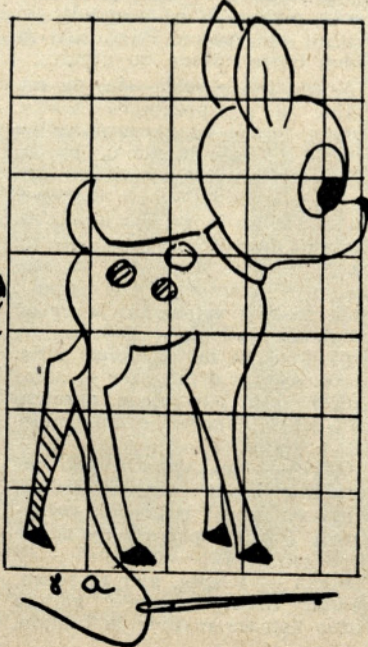
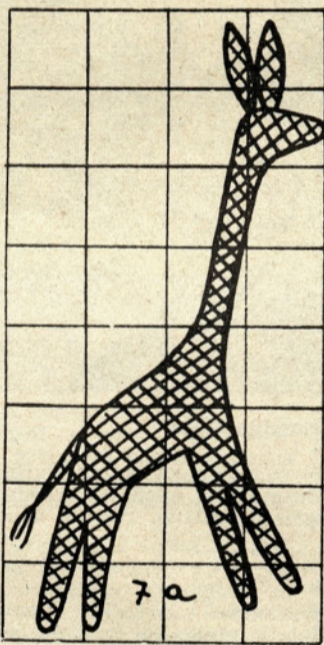
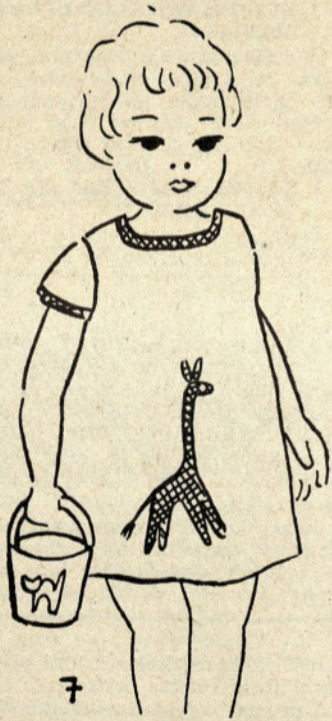
Želim, da bi v bodoče bila v našem časopisu drugačna stran za žene, in da bi vsem ženam kar največ ugajala. Reklama za šivalne stroje nam ni potrebna, zato je dnevno časopisje in radio.

Nekoliko me je motil tudi članek »Kam v soboto in nedeljo«. Naslov zveni kot vprašanje. Ne vem, če je kaj dosti gospodinj v našem podjetju, ki bi iskale odgovor nanj. Vsaka ima nedeljo že zasedeno na ta ali oni način z delom, ki ga preko delovnih dni ni moč

storiti. Ne rečem, da prav nobeno nedeljo ne moremo na izlet. Vendar pa večina gospodinj premalo zasluži, da bi si teh par prostih nedelj lahko privoščile v naših dragih letoviških krajih. Doma je še vedno najcenejše. Ne strinjam se s tem, da človek pač mora jesti doma ali na izletu in da je zato glede denarja vseeno. Mislím, da ni vseeno, kajti doma ne bo stal sendvič toliko kot v letovišču, bo pa morda celo boljši. Prav tako si doma navadno ne gasimo žeje s pivom ali oranžado, pač pa skuhamo kompot (ali pa imamo kar vloženega), čaj ali kaj podobnega in želja je mimo. Stane pa precej manj, ne da bi bili pri tem za kaj prikerjšani.

Kar se tiče vključitve vseh družinskih članov v gospodinjstvo posle pa mislim, da si avtor članka ni preveč na jasnem, kako je s tako družino, kejer so odrasčajoči in morda tudi manjši otroci. Z otroki, ki hodijo v šolo, si mnogo ne opomoremo pri gospodinjstvu. Skerbi s šolo in svoje osebne potrebe, kot je čiščenje čevljev, priprava zajtrka, pospravljanje svoje postelje, in sprotno pospravljanje za seboj, umivanje in tako dalje, se mi zdi že kar dovolj za otroke. Mnogo je pomagano, če popazi kako uro na mlajšo sestrico ali bratca, da so med tem naše roke proste. No, in mislim, da si že več ni treba želeli. Glavna gospodinjstva dela pa ostaja

(Dalje na 9. strani)



**Berite še PRIPOMBE na 9. strani!**



(Dalje z 8. strani)  
nejo le na gospodinjah. Može že pomagajo, so pa zvečina tako negospodinski, ali pa so zasedeni s svojimi skrbmi, da nimamo mnogo od njih, edino v primeru, če je sila. Mnoga dela nam torej ostane še za nedeljo in tako nas je malo, ki bi lahko mislili na nedeljske izlete. Neobhodno je zato potrebno, da se pogovarjamo več o skravljanju delovnega časa, o prostih sobotah, ki bodo končno prinesle ženam po

en prosti dan v tednu. Od teh pogovorov in od prizadevanja za uresničitvijo je odvisen uspeh, ki nam ne more izostati. Mislim, da bi bilo zelo na mestu, da nam kdo drug napiše kaj o tem, kaj je storjenega za skravljanje delovnega časa. V več podjetjih so k temu pristopili z vso resnostjo, a v našem ne slišimo ničesar. V imenu vseh žena v našem podjetju si drznem vprašati: »Kdaj bomo imele tudi me prosto soboto?« V. Zagoričnik

žene spraševali, kako jim modne ilustracije ugajajo in ustrezajo.

V takratni anketi smo imeli tudi vprašanje glede krojev. Žene so odgovorile takole: »Za enostavne obleke, bluze, otroške hlačke in pižame krojev ne potrebujemo, ker osnovne prijeme šivanja poznamo in obvladamo. Če gre za komplicirano in zahtevnejšo obleko, pa je tako ne delamo same. Sivilja, ki jo dela, kroja tudi ne potrebuje!« Bile so proti objavljanju krojev, posebno zato, ker so pravilno smatrale, da je v listu za kroje premalo prostora, za priloge za premalo sredstev. Vložitev rokava, ovratnika, izdelava hlačk in podobno, vse to je za enostavne modele tudi ako enostavno, da bi bilo škoda uporabiti prostor v listu na račun ostalega. Poseben problem bi predstavljali kroji tudi zato, ker bi težko našli sodelavca, ki bi

jih za skromno plačilo hotel izdelovati.

Dokaj čudno je mnenje pisca, da bi zadostovala ena sama skica, na primer za bluzo, češ, da si ostale obleke in izgleda potem koristnik lahko sam sam zamisli. Če bi bilo tako res in prav, potem so vse naše modne revije in

pripomočki napačni, ker večidel vsebujejo predvsem modele, medtem ko so kroji redki, kolikor ni priloge. Zame je to udi logično, saj je krojenje v bistvu vedno isto, izgled obleke pa se stalno menja oziroma prilagaja trenutni modi. Težko si zamišljam, da obstaja ženska, ki bi po eni sami skici lahko izdelala več različnih, modi in razmeram primernih, kolikor seveda nj odlična šivilja in modna kreatorka.

Nikomur ne morem zabraniti, če pove svoje mnenje. Ne zdi se mi pa prav, če ga izraža v imenu drugih. Tak primer je vprašanje glede članka: SIVALNI STROJ — DRUŽINSKI PRIJATELJ! Prvič je bil namen članka ta, da bi spomnil vse tiste, ki kupujejo razne druge stroje, da je morda bolj koristno imeti in uporabljati šivalni stroj. Drugič je prav ta članek omogočil marsikateri ženi, da je prepričala svojega moža za nakup (sledil iz pisma bralk!), tretjič pa svetuje eno in drugo tistim, ki ga že imajo, pa ga do slej niso koristno uporabile. Če bi imel vsak članek toliko koristne vsebine, bi bili lahko kar zadovoljni.

Pisec se spotika tudi ob članek: KAM V SOBOTO IN NEDELJO? Razna protislovja, v katerih se pisec izgublja, kažejo, da članka sploh ni razumel. Sreča v nesreči je to, da so prav ta članek mnoge žene pohvalile, češ: »Res je! Zakaj si ne bi privoščile tudi me kak izlet na bližnjo Gorenjsko? V bodoče bomo koristno in taktično uporabile nasvete, ki jih je v članku dovolj. Če si človek delo malo porazdeli, če si zna pridobiti tudi ostale člane za pomoč, potem to ni nemogoče.

Mislim, da je ta žena članek oziroma bolje rečem nasvet pravilno razumela in ga v korist družine in sebe tudi upoštevala. Prepričan sem, da ni bila edina. Več o tem pisati se mi zdi zato nepotrebno. Urednik

## PRIPOMBE

Imam občutek, da pisec uvodoma precej pretirava ko trdi, da si žene morda ogledajo žensko stran, in nič več. Po podatkih ankete, ki smo jo izvedli pred leti lahko trdim, da so žene s sedanjem obliko te strani zadovoljne,

ker se stilno od takrat ni bistveno spremenila. Takrat pa so izjavile, da jim mnogokrat pomaga izbrati primeren model za obleko, perilo in podobno. Podobne izjave smo dobivali v uredništvu tudi pozneje, posebno takrat, če smo

## NAGRADNA KRIŽANKA

Vodoravno: 1. dragocen obroč, ki ga nosimo kot okras na prstu roke, 7. ženska starejših let, 13. pridelek ene sezone v kmetijstvu, 14. sodoben slovenski pesnik srednje generacije (Janez, zbirka »Semafori mladosti«), 15. gangstersko dejanje, uboj, 16. enaka soglasnika, 18. predsednik prijateljske afriške države z glavnim mestom Kairo, 19. drevo, ki daje

tikovino, 20. človek, ki piše verz, pesnik, 22. najožja sorodnica, mama, 23. prva črka azbuke, 24. ime junaka Levstikove povesti Krpana, 26. vzklik, 27. britansko oporišče na jugu Arabskega polotoka (iz istih črk kot DANE), 29. naslov nekdanjega poveljnika kosaške vojske, 32. opis, očrt, 34. predstojnik samostana, 35. ulični lepak, ki se lepi na stene ali pa-

v starih rimskih hišah, kjer je bilo središče družinskega življenja (besedi NATRIJ odvzameš eno črko), 17. spodnji del noge, 20. brezglav strah, zbežanost, 21. predsednik naše države, 24. enota za merjenje, 25. pomota, zmota, 28. nižava, dolina, 30. naziv za mlado deklico, 31. oče, atek, 33. podkožna mašoba pri prašiču, 35. zastava, 36. naša pisava za tuje moško ime (Teddy), 38. žensko ime, 39. skupen naziv za športne dejavnosti, 41. temperament, značaj, 43. ravnina, ravnica, 45. največje jugoslovansko pristanišče, 46. precej neokretna sladkovodna riba, ki spada med kostnice, 48. prepir, 50. pred dvajsetimi leti umrli ameriški humoristični pisatelj (Georg, iz istih črk kot EDA), 52. ribja koščica, 54. prva in zadnja črka abecede, 56. ime črke s.

(Dalje s 7. strani)  
Apolonijo Lukan in Milko Trdina. Zato sem se odločil, da jima zastavim nekaj vprašanj.

### KAKO DOLGO STE ŽE ZAPO-SLENI V PODJETJU?

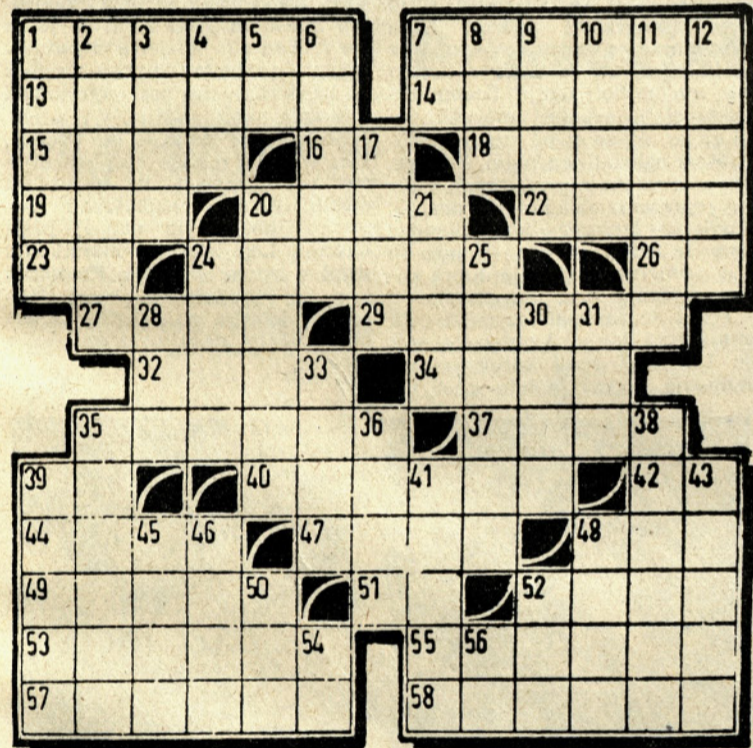
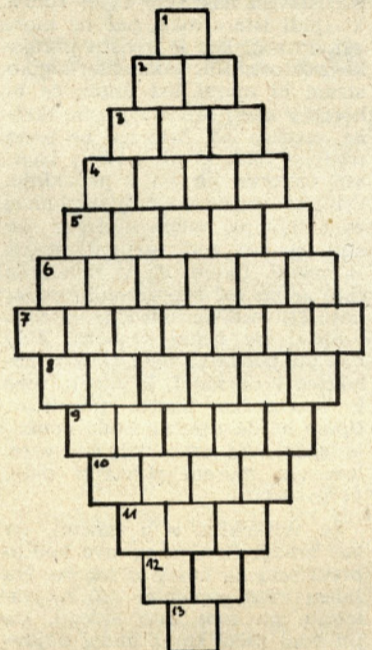
Apolonija je bila bolj pridna z odgovorom in nam je zaupala, da ji teče zdaj že 24. leto, odkar je prestopila prag te »fabrike«. »V svojem stažu pa sem le toliko napredovala, da sem od tkalke prešla do brigadirke. Ta novi poklic opravljam šele 14 dni in upam, da ne bom zato pri plači kaj manj vredna kot tkalke. Če pa bo tukaj



Apolonija LUKAN

plača manjša, grem rajši nazaj na stroje, in tam počakam na pokojnino.« Ko je za trenutek prenehala, se je oglasila njena kolegica ter nam povedala, da tudi ona že 20. leto vdihava prah v tkalnici.

Prvi in glavni problem, ki se pojavlja pri naših tkalkah je ta, da bi se uknilo nočno delo od sobote na nedeljo, kar bi vsekakor pripomoglo k večjemu elanu v začetku tedna. Drugo, kar velja omeniti je to, da se zaščiti tkalk posveča premalo pozornosti. (Izjava Dolinar Pavle). Upam, da merodajni vsaj za teh nekaj vprašanj ne bodo ostali gluhi. Teje



noje, 37. najvišje božanstvo mohamedanske vere, 39. soglasnika v abecedi, med katerima se nahaja črka s, 40. izvoljenka kralja Matjaža, 42. ime črke r, 44. nasad v mestu, 47. reka na Poljskem in na meji z Nemčijo, dolga 860 km, 48. poželjivost, naslada, 49. veliko glasbeno delo, ki vsebuje arije, 51. oslovski glas, 52. pesem, napev, 53. dvojna poteza pri šahu, ko zamenjata mesti trdnjava in kralj, 55. mesto v severni Italiji ob reki Adizi, 47. vrsta geometrijskega lika, ki ga omejujejo dve neenaki vzporedni in dve enaki nevporedni stranici, 58. prebivalec našega največjega polotoka.

Navpično: 1. rastlinsko tkivo, ki ga sestavljajo odmrle celice rastline, 2. garaža za shranjevanje vozil mestnega prometa, 3. ječanje, stokanje, 4. železniška tračnica, 5. začetnici švedskega kemika, iznajditelja dinamita in ustanovitelja po njem imenovane nagrade, ki jo podeljujejo vsako leto za najboljše dosežke v književnosti, medicini, fiziki, kemiji in borbi za svetovni mir, 6. trud, napornost, 7. kemični simbol za element samarij, 8. barva kože, polti, 9. del Zадnje Indije, katerega prebivalci se imenujejo Anamiti, 10. plemo, pasma, 11. bebec, slaboumnež, 12. predverje

## Izžrebani so ... Pravilna rešitev

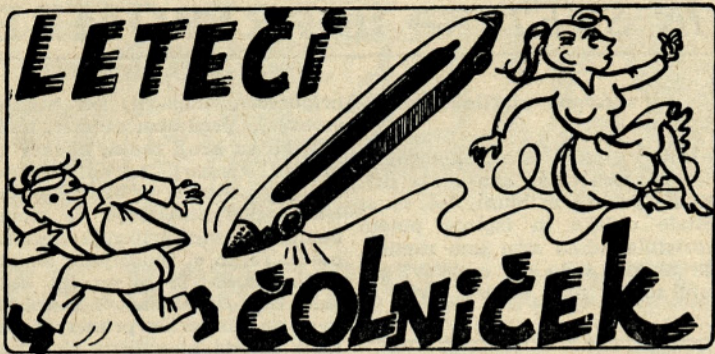
1. nagrada — 1500 dinarjev — Vera Gorzetti — gravura
2. nagrada — 1200 dinarjev — Vida Zumer, obrat II
3. nagrada — 1000 dinarjev — Rina Lupša — uprava
4. nagrada — 900 dinarjev — Gizela Zorec
5. nagrada — 750 dinarjev — Minka Resnik
6. nagrada — 600 dinarjev — Benjamin Oblak

Vodoravno: trolejbus, Ingolič, remont, gad, Kleopatra, Avala, mandolina, Ank, veča, tank, raja, roler, era, Parke, Ida, mamica, NZ, bajka, loa, dedek, Drago, Vin, Petit, TT, sprava, vrv, zrklo, dar, Aleko, Caen, mala, keha, pismo-noša, renij, kvartanje, Ate, Zapata, aktovka, akvamarin

**POZOR!**  
Rešitev današnje križanke in satovnice morate oddati najkasneje do 25. junija!



**KUPON 6**



## V pokoj sta šla

Jože Hočevar-Primož

V svoj zasluženi pokoj odhaja danes tudi Hočevar Jože — Primož, zaposlen kot mazalec strojev v obratu II. Jože je že od vsega začetka bil aktiven in nemojaven bореc za delavske pravice. Udeležil se je velike tekstilne stavke v Tacnu, bil potem vse-skozi zvest ciljem delavskega razreda in komaj je nastopil službo v našem podjetju, je že iskal zvez z naprednimi ljudmi v podjetju. Za časa NOB je bil aktivist in glavna zveza v vasi Dornice, kjer se je sestajal z Bilbanom — Jakom, Bidom — Bran- kom in ostalimi. Njegovi sodelavci ga cenijo kot vestnega in po- žrtvovalnega delavca in mu ob tej priliki želijo še mnogo, mno- go let v krogu domačih in mu še enkrat kličejo — srečno, Jože!

Sodelavci

### Matija Markun

Pretekli mesec je odšel v svoj zasluženi pokoj nam vsem znani in priljubljeni kovač Markun Matija. V podjetju je bil zaposlen od 1935. leta dalje, sodeloval in je v stavki 1936 in bil tudi na strani NOB. Takoj po vojni je prevzel mesto kovača v vzdrževalnih obratih. Danes, ko odhaja v pokoj, mu sodelavci in prijatelji želimo, da bi v miru in veselju preživel še veliko dni in da bi ostal vedno tako tovariški kot je bil v obratu.

Sodelavci

## MRTVA ČRKA NA PAPIRJU (IN NE EDINA)

(Dalje s 3. strani)

nem obdobju (mesecu ali trome- sečju ali polletju) bi se razdelila na ekonomske enote po ključu oziroma kriteriju, ki bi ga osvo- jilj za posamezne ekonomske enote ali skupine EE in bi te uporabljale oziroma krile te raz- like po določilih, ki veljajo za podjetje kot celoto. 2. Razlike (pozitivne in negativne) med pri- padajočimi in porabljenimi sred- stvi bi se ugotavljalo po eko- nomskih enotah samostojno in neodvisno od skupne razlike za celotno podjetje po kriterijih, ki bi bili analogni kriterijem za podjetje. V tem primeru bi to predstavljalo samostojen sistem stimuliranja za znižanje bolni- ških izostankov po ekonomskih enotah in bi nekatere EE dobile sredstva tudi takrat, kadar bi podjetje kot celota izkazovalo ne- gativno razliko oziroma bi neka-

tere enote morale plačati iz svo- jih osebnih dohodkov primanj- kljaj tudi takrat, ko bi podjetje kot celota izkazovalo pozitivno razliko. V primeru tako izvedene decentralizacije pa mislim, da bi ekonomske enote lahko porabile del svojih prihranjenih sredstev tudi za osebne dohodke vsaj v obliki premij posameznikom, če ti nič ali zelo malo izostajajo z dela, kakor imajo to že uvedeno v nekaterih podjetjih.

Iz tega bežnega pregleda mož- nosti in načinov vidimo, da je problematika zelo pestra ter vred- na študija in rešitve, sam princip pa pozitiven in vzpodbuden. Če ne bi bil, navsezadnje ne bi bil uporabljen v odnosu do gospo- darske organizacije in najbrž tudi ne bi prišel v naš pravilnik. Zavedati se moramo, da nas bolni- ški izostanki pri sedanjem po- manjkanju delovne sile močno ovirajo v izpolnjevanju planskih nalog, prekoračevanje bolniškega staleža pa nam povzroča tudi pove- čane stroške v obliki povečane- ga prispevka za socialno zavarova- nje, ki ga moramo plačevati. Zato bi morali izkoristiti vse možnosti in oblike, ki bi prispe- vane k znižanju izostankov, pred- vsem pa oživiti sistem in določila, ki jih že imamo v naših pravil- nikih.

A. Miklavčič

Verjetno ste bili zadnjič kar ma- lo razočarani, ker sem bil tako kratek. Prišlo je pač tako, da me je urednik moral krepko odreza- ti, ker je bilo gradiva vsaj enkrat celo za deset strani preveč. Meni osebno je bilo celo prav, ker sem v tistem delu, ki je bil odrezan, napisal nekaj takih zadevčic, ki bi mnogim povzročile glavobol, menj pa ustrezno število sovraž- nikov.

Danes moram nekoliko obdela- ti naš bodoči 42-urni delovni te- den. Najprej bi povedal, da ga nekateri kaj radi imenujejo de- lovni teden, vendar teden ne po- meni nič drugega kot na primer časopis, ki enkrat tedensko izha- ja. V prihodnje uporabljajte to- rejo naziv delovni teden ali pa skrajšan delovni čas. Druga reč, ki je bolj zanimiva pa je, da nam ta skrajšan delovni čas stalno hodi po glavi, čeprav menj oseb- no njegovo ozadje kaj čudno iz- gleda. Kako naj si namreč pred- stavljam ta delovni čas, če hkrati ugotavljam, da mesečno naredimo v našem podjetju toliko nadur, da bi morali imeti kar 56-urni delovni teden, če bi hoteli delo opraviti v rednem delovnem času. Kolikor bi torej le uvedli skraj- šanega, se bodo zanesljivo povi- šale nadure, s tem pa nismo pri- dobili kaj prida, vsaj večina ne. Nekateri pa imajo ta skrajšani čas že nekaj let, pa naj zato nikar ne tiščijo tja, kjer že so. Ne vem katere članice kolektiva so »po- gruntale« pravi odgovor za uved- bo tega tako znamenitega skraj- šanega delovnega tedna, ki je takle: SKRAJŠANI DELOVNI TE- DEN BOMO V NAŠEM PODJET- JU UVEDLI 1. APRILA!

To, da rad stikam po ženskih straniščih, že veste. Bil sem v preteklem mesecu tudi v ženskem stranišču v upravnem posloju v obratu I. Rečem vam, da sem kar zaplaval preko luž. Druga nje- gova posebnost pa je bil umival- nik z veliko luknjo. Vse je tako izgledalo, da je kaj težkega vanj padlo ali sedlo. Naj bo eno ali drugo, zgodilo se je lahko samo v tem stranišču.

Nekoliko drugačno sliko pa nu- di stranišče — zopet žensko — v tkalnici I. Rečem vam, da so vr- ta in stene na gosto popisane s sočnimi besedami, ki so ponekod celo v rimi. Tudi risbe niso red- ke. Če povem še to, da je umi- valnik poln prediva in bombaža, si lahko zamislite pravo tihožitje. Povem vam pa, da bi si prekleto premislil, predno bi si med stva- ritelji teh verzov in risb moral poiskati družico.

Pred tkalnico II opažam zadnje čase razbite zaboje, raztresen pa- pir in drugo navlako. Ker vsega tega prej tam ni bilo videti, sem napravil zaključek, da je verjet- no tisti, ki to ureja, bolan. Upam, da bo kmalu zopet zdrav, ker takšno stanje enoti ni v ponos in pohvalo.

Slišal sem tudi nekaj slabih pripomb na račun rubrike: PREDSTAVLJAMO VAM. Ker urednik na te pripombe ne misli odgovoriti, bom pa jaz. Kadar predstavlja naš Tejč v tej rubri- ki ljudi iste stroke, pač ne more zajeti vseh, ker je v listu prema- lo prostora. Kar pomislite, koliko strani bi moral list imeti, če bi hoteli v njem predstaviti vse tkal- ke, predice itd. Zato naj ne bodo užaljeni tisti, ki jih je Tejč izpu- stil oziroma jih bo v prihodnje. On pač vzame najbolj zanimive, za katere pa potem ni treba mi- sliti, da so tudi najbolj pridni in vestni. Upam, da v prihodnje zato ne bo več nepotrebnih opazk, nevoščljivosti in odvečne kritike.

Sedaj pa nekaj resnega. Zelo moram pohvaliti tiste članice kole- ktiva v obratu I, ki nosijo rože k spomeniku padlih tekstilcev. Upam le, da tega ne bodo opusti- le sedaj, ko smo nabavili vaze. Res vas moram pohvaliti tiste, ki to delate.

Že velikokrat sem omenil, da kar mnogi člani iz uprave hodijo predčasno na kosilo v menzo. Na žalost razni opomini nič ne za- ležejo, pa sem zato sklenil, da jih bom začel kar z imeni objav- ljati. Zraven bo naš sodelavec Tejč naredil tudi sličice, da bo dokument popoln. Na ustreznem mestu so mј namreč dejali, naj konkretno povem, kdo so ti tički. To bom v prihodnje tudi storil. Ne mislim tu seveda tistih, ki gredo prej na kosilo, če imajo pozneje sejo, obvezno nadurno delo in podobno, ampak samo tiste, ki hodijo ob trinajsti uri zato, da gredo potem lahko že ob štirinajsti uri domov. Če morajo delati neposredni proizvajalci do dveh, naj delajo tudi tisti, ki že med delom dostikrat nimajo kaj delati. Pa naj bo zamera gor ali dol!

Svetoval bi tudi, da se za vra- tarsko službo hitro nabavi dobra in točna ura. Moti me namreč to, da odhajajo ljudje iz podjetja večkrat po dve ali tri minute prej. To sicer ni tako hudo, ven- dar gre za princip. Če traja de- lovni čas do dveh, potem naj vra- tarji tudi vrata odprejo šele ob dveh.

Lič.



Na sliki sta tovariš Matija MARKUN (levo) in tov. Jože HOČEVAR-Primož (desno)

## Izlet na Plitvička jezera

Izlet, to je vedno aktualna te- ma razgovora; v menzi, na delov- nem mestu ali drugod. Ta želja se je pred kratkim uresničila čl- anom plemenitilnice I. Sindikalna podružnica je priredila enodne- vni izlet na Plitvička jezera. Cena je bila minimalna — 500 din in še za tako »tiskaškega« človeka vab- ljiva. Razumljivo je torej, da se nobena vest ni tako hitro razne- sla po obratu kot ta. Tov. Zdešar- jeva, ki je zbiral prijave, je ime- la polne roke dela. Odhod avtobu- sa je bil določen za drugo uro zjutraj.

Mnogo jih je bilo, ki so se o- pravili na pot že kar v soboto, vendar kar privatno. Najprej v kino, potem malo k Jelenu ali v Park restavracijo. Ura je kmalu kazala nedeljo in že sem se od- pravil proti tovarni. Ob prihodu k vratarju sem ugotovil, da nisem samo jaz prebedel prvi del noči, ampak, da je tam še par takih, ki so malo »potrjeni«. Kmalu je bi- la vsa družčina skupaj in naš šofer Jože je pognal. Začeli so se prvi kilometri od vseh 600, ko- likor smo jih nameravali prevozi- ti to nedeljo. Prva naša uradna postaja je bila v Novem mestu, kjer smo se nameravali imalce podkrepiti. Naleteli smo kaj sla- bo; ravno k »pometanju« smo pri- šli. Nekaj zapoznelih gostov je ne- kako z nezaupanjem zrlo v našo gručo, ki je kalila nočni mir, ker je po njihovem mnenju ta pripa- dal samo njim. Ker tukaj ni bilo »kruha«, smo jo mahnil naprej in v Metliki zopet malo počili. Ta- krat je od nekod zadonela gorenj- ska polka in že se je slišalo vri- skanje. Tu smo se srečali kar s Kranjčani, ki so tukaj praznovali neko pomembno obletnico in ve- sela harmonika je dokazovala, da se niso tako slabo »podprih«. Ne- kaj Metličanov, ki so že ob tej zgodnji uri vsatil, je ugibalo, od kod so ti zgodnji obiskovalci. Čas nas je priganjal, zato smo pognali in si lomili kosti na zelo slabi cesti proti Karlovcu. Tudi tu je bil ob- vezen postanek. Spili smo turško, nakupili nekaj redkvic in podob- nega. Ker avtobusu ni bilo do po- čitka, smo kmalu »leteli« po lepi asfaltirani cesti proti Plitvicam. Med vožnjo seveda ni manjkalo »zafrkavanja« deklet v avtomobi- lih, ki so vozili za našo »garo«. Glavno besedo je imel vodja iz- leta Virant Slavko, ki je vsesko- zi nekaj »klofov«.

In že smo na Plitvicah. Clo- vek onemi ob pogledu na slapo- ve in slapice, ki se spuščajo z vseh strani kanjona. Lepo jutro in hladno ozračje sta še pobistra- la naše zanimanje za res nadna- ravno darilo narave. K lepi nara-

vi se lepo podajo tudi lepo ure- jena sprehajališča med jezerci in slapovi, ki ti vedno znova silijo pred fotografski aparat. Naša skupina se je raztrgala in vsak je hodil zase, da se naučije tistega kar mu najbolj ugaja. Sedemurni postanek so nekateri uporabili tu- di za to, da so si od zunaj in od- znotraj ogledali lep hotel, Plitvice. Malce s strahom smo stopali v ta- ko reprezentančni hotel z mislijo, zdajle nas bodo pa »odrli«. Vendar smo se zmotili, cene so bile še kar primerne in tako je dobra vo- lja naraščala in se stopnjevala.

Prišel je čas odhoda in krenili smo proti domu. Avtobus je sem in tja zajel vesel val pesmi in humorja. Nekaj je bilo sicer tu-

di zaspancev, vendar tako malo, da o njih raje sploh ne govorim. Vsak po svoje si je krojil zaključek dneva in pred nami se je že kazal Zagreb. Njegova lepota v centru in njegova »črna« gradnja na periferiji sta vsakemu izmed nas dala svoje mišljenje o njem. Nato smo se ustavili na Otočcu, kjer so cene mnogo bolj »zasolje- ne« kot čevapčiči. Po enournem postanku smo nadaljevali pot proti Ljubljani in naprej proti Kranju. Lep izlet bo marsikomu ostal v lepem spominu. Prepričan sem, da v bodoče ne bo nič slab- še z udeležbo na izletih, katere organizirajo naše organizacije v tovarni.

Tejč



S Plitvičkih jezer